

KUNGLIGA TEKNISKA HÖGSKOLAN

Mellanårsenkät 2015

Alice Eklund

Innehåll

Summary	2
Inledning	3
Bakgrund och uppväxtort.....	4
Boende	4
Utbildningsbakgrund	5
Utbildningens svårighetsgrad och tempo	5
Förväntningar	7
Utbildningens ämnesinnehåll och pedagogiska aspekter	10
Studieinformation, schema, läsårsindelning med mera.	14
Synen på lärarna.....	17
Identitet, målsättning och trivsel	20
Studenternas syn på sin egen studieinsats och kunskapsutveckling	23
Tidsanvändning, studiesituation och studievanor	28
Studieuppehåll och funderingar på att avsluta sina studier.	30
Oro.....	32
Hälsa	34
Negativ särbehandling.....	34
Det bästa med- och mindre bra med KTH.....	35
Reflektioner på programnivå.....	36
Avslutning.....	37
Forskningsanknytning:.....	37
Negativ särbehandling.....	37
Det pedagogiska upplägget.....	38
Tempot	38
Utbildningens svårighetsgrad.....	38

Summary

The survey "Mellanårskät 2015" was conducted in the spring of 2015 by KTH in cooperation with Statistics Sweden. The population consisted of students who are halfway through their education that is 3018 individuals, of whom 2136 were men and 882 women. A total of 1213 individuals, 40 percent of the sample, responded to the questionnaire. The purpose of the survey is to examine how students perceive their learning environment, their education programme and their study situation. The survey covers students' background, housing, how they view their education and perceive their teachers, support functions, their own study motivation and study effort, their attitude towards, and ability to identify with, their study programme and the university as a whole, physical as well as psycho-social health, study breaks, and negative treatment.

The result from the study indicates that the students are generally satisfied with their studies and time at KTH. The majority of students are content with their education programme, its study pace, subject content and their own study effort and knowledge development. Students perceive that the education meets their expectations and a high proportion would choose the same education programme again. Most students are also willing to recommend his or her education programme to another person interested in the subject. They believe that the education is of comparatively high quality, and they feel that it is relatively easy to identify with the engineer/architect role however; women have more difficulty identifying with the role of engineer than men do, to fit in with their education programme and at the university as a whole. The students are also quite satisfied with their teachers and especially their subject knowledge.

A clear majority of the students are satisfied with the social interaction with their fellow students but there are some groups which feel left out of the social interaction. They emphasize that the cooperation between students works well and they are relatively satisfied with their own learning motivation. Most students have achieved the learning outcomes they had expected.

Negative findings include that many students are concerned about being able to finish their studies and not being able to socialize with their friends and relatives to the extent they desire. It is also noteworthy that almost a third of the students believe that the pace is too high. Students also place high demands on the educational approach and the educational efforts of teachers. A noteworthy group of students responded that the pedagogical planning is relatively bad or very bad and that the connection to the research level is weak. The results of this survey also indicate that students would like to have more encouragement, more attention and more support from their teachers and supervisors. Students also feel that teachers ought to be better able to make the subject interesting and be personally involved in the individual student's studies and professional development. Aside from the fact that many suffer from stress, student health status is generally satisfactory. Men's health status is somewhat better than women. The survey also indicates that there are substantial differences between the study programs with regard to pace, level of difficulty, students' need to get help from outsiders to cope with their studies, support from teachers and pedagogical planning, etc.

The result does not differ much from the former surveys but some variations have occurred. In the end of the report there are some aspects that KTH would benefit from examining further such as the relation between research and the education programme, negative discrimination, pedagogical planning, pace and the level of difficulty. To really get a grasp of the result the PA should look in to their program results.

Inledning ¹

Syftet med Mellanårsenkäten är att belysa hur KTH:s studenter upplever sin studiemiljö, sin utbildning och sin studiesituation. Undersökningen omfattar bland annat studenternas bakgrund, boende, hur de ser på sin utbildning och uppfattar sina lärare, sin egen studiemotivation och studieinsats, deras förmåga/intresse att identifiera sig med sitt studieprogram och lärosäte, hälsa och negativ särbehandling.

Uppföljningen genomfördes våren 2015, i samarbete med SCB, som en postal enkät med fyra påminnelser och möjlighet att lämna svar via Internet. Populationen utgjordes av studerande på KTH som kommit ungefär halvvägs i sin utbildning, 3018 personer, av dessa är 2136 män och 882 kvinnor. Kvinnorna utgör sålunda 29 procent av populationen. Totalt svarade 1213 personer på frågeblanketten, vilket var 40,2 procent av urvalet vilket är betydligt färre än föregående enkät med 51 procent. Kvinnor var något mer benägna att besvara enkäten än män och studenterna på de femåriga programmen var något mer benägna att besvara enkäten än de som går de treåriga utbildningarna. SCB har lämnat en teknisk rapport som beskriver genomförande och metoder. I rapporten beskrivs bortfallet utförligare samt den viktning och kalibrering som genomförts för statistisk säkring av materialet.

Enkäten sändes till urvalspersonerna via post. I informationsbrevet som följde med enkäten ombads respondenterna att besvara frågorna och skicka tillbaka frågeblanketten till SCB. Det första utskicket genomfördes den 8:e april, sedan skickades fyra påminnelser ut till dem som inte besvarat frågeblanketten, något som inträffade den 21 april, den 4 maj, den 19 maj och den 9 juni. Den första påminnelsen bestod av ett tack- och påminnelsekort medan de övriga innehöll en påminnelse samt ny enkät. Sista påminnelsen är en extra vilket beslutades om på grund av lågt inflöde av svar. Insamlingen avslutades den 29 juni 2015.

Frågeblanketten är i stort samma som vid föregående undersökning (2012) och har hanterats av Per-Anders Östling. Enkäten utarbetades 2012 av en arbetsgrupp på KTH bestående av Patrick Hallqvist, Sara Karlsson, Carina Kjörling, Björn Marklund, Malin Rytberg och Per-Anders Östling. Några frågor (18 och 26) har baserats på en studentenkät som ges till ingenjörstudenter vid Uppsala universitet. Då SCB genomfört en granskning av mätteknisk expertis i syfte att minska risken för mätfel på 2012 års blankett bedömdes det att en ny granskning inte behövdes. Blanketten bestod av 27 nummerade frågor, flera av dem hade delfrågor, vilket genererade totalt 94 frågor.

SCB har sammanställt enkätsvaren i Excel-tabeller som tillåter analys för KTH som helhet (samtliga), grupper (eller programtyp) det vill säga arkitektur-, civilingenjör-, högskoleingenjör- och teknologie kandidatstudenter samt på programnivå. Svartalernativ där tre eller färre svarat har prickats. Materialet finns tillgängligt, på KTH:s interna webb, för fortsatta analyser.

Frågeställningarnas resultat redovisas i deskriptiva diagram och text. Rapporten har som ambition att ge en bild av det övergripande resultatet och följer tidigare rapporters struktur. Resultatet från undersökningen kommer, där det är relevant och möjligt, att jämföras med tidigare undersökningar som genomförts med jämna mellanrum sedan 2004. Företrädesvis är det större förändringar som redovisas i rapporten. I föreliggande rapport redovisas, där det är relevant och möjligt, svaren från KTH som helhet (samtliga), grupper och programnivå. Samtliga diagram innehåller information för

---

¹ Texten under inledning bygger i stort på text i tidigare mellanårsrapporter skrivna av Per-Anders Östling.

KTH som helhet. Ett par frågeställningar presenteras även med hjälp av balansmått. Balansmättet anger andelen som anger mycket eller ganska högt minus andelen som anger mycket eller ganska lågt utan hänsyn till mittalternativet. Balansmättet är en skala med 200 enheter och kan variera mellan +100 (alla anger mycket eller ganska hög) och – 100 (alla anger mycket eller ganska lågt)². Skalan visar om studentgruppen är övervägande nöjd eller missnöjd.

Resultatet redovisas även i tabeller som finns tillgängliga på KTH:s interna webb under rubriken KTH:s officiella enkäter. Programansvariga och grundutbildningsansvariga uppmanas att förutom ta del av rapporten gå igenom tabellerna och genomföra en analys på programnivå.

Bakgrund och uppväxtort

Majoriteten av populationen (67 procent) har vuxit upp i Stockholms län och åtta procent kommer från Mälardalsregionen. I övrigt härrör populationen från olika delar av Sverige och fem procent kommer från land utanför EU medan en procent kommer från land inom EU. 82 procent av populationen har svenska som modersmål. Av de med annat modersmål än svenska har 26 procent sitt ursprung i länder utanför EU, vilket är en minskning med nio procentenheter jämfört med uppföljningen 2012. En majoritet om 54 procent är 24 år eller yngre. 2012 var 61 procent 24 år eller yngre vilket innebär att studentgruppen är något äldre i denna uppföljning än i tidigare uppföljningar.

41 procent kommer från ett hem där båda föräldrarna har en akademisk utbildning, 29 procent anger att minst en förälder studerat på högskola eller universitet³ och 30 procent kommer från ett så kallat icke-akademiskt hem där ingen förälder läst på högskola.

Boende

Resultatet visar att studenterna främst bor i egen bostad eller studentbostad (42 procent) men tre av tio bor kvar hemma och 18 procent bor med sambo eller maka/make. Att bo kvar hemma har inte ökat nämnvärt vid en jämförelse över tid⁴. Precis som i tidigare uppföljningar är det främst ålderskategorin 24 år eller yngre som bor hemma (41 procent) men även 18 procent av 25-29-åringarna anger att de bor hemma och sex procent av 30 år eller äldre. En skillnad som föreligger från 2012 års enkät är att då bodde hälften av de äldsta studenterna (30 år eller äldre) med sambo/maka/make mot en tredjedel i denna uppföljning. Det är vanligare bland de med annat modersmål än svenska att bo hemma hos föräldrarna än för dem med svenska som modersmål, jämför 41 procent mot 27 procent.

---

² Henrik Ekengren Oscarsson, Professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet. Forskningsledare för det svenska Valforskningsprogrammet (2011-)Föreståndare för SOM-institutet vid Göteborgs universitet (2010-2017).

³ Studenter med två eller en förälder som studerat högre utbildning omnämns som studenter med en akademisk bakgrund alternativt ett så kallat akademiker hem

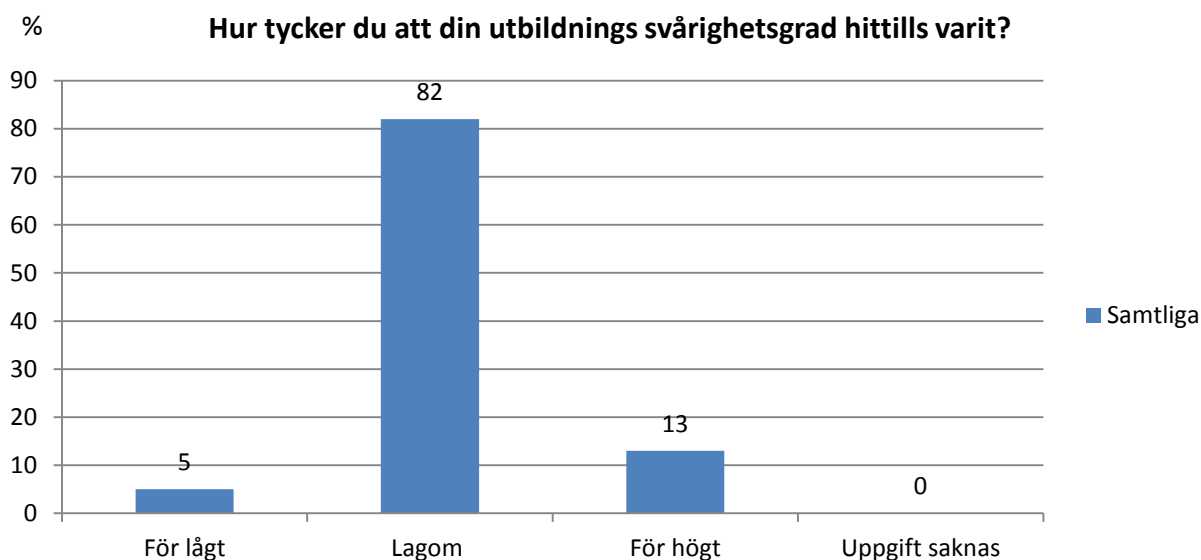
⁴ SCB:s bedömning är att de omgångarna från och med 2004 kan jämföras med varandra. Teknisk rapport KTH Mellanårsenkät 2015, SCB.

Utbildningsbakgrund

Nästan hälften av studenterna (49 procent) kommer direkt från gymnasiet till studier på KTH. Näst största gruppen är de som tidigare har läst på en annan högskole- eller universitetsutbildning i Sverige (18 procent), tätt följt av de som kommer från det tekniska basåret på KTH (17 procent). 13 procent har studerat på KOMVUX, folkhögskola eller motsvarande och nio procent har läst annan utbildning på KTH. Endast ett fåtal har läst på ett lärosäte utomlands, ett basår på KOMVUX eller annan högskola.

Fyra av tio har endast läst på nuvarande utbildningsprogram medan resterande sex av tio tagit som minst 15 högskolepoäng och som mest 181 högskolepoäng på andra kurser eller utbildningar än deras nuvarande utbildningsprogram. Som nämnts i tidigare rapporter kan detta betyda att en stor del av studenterna inte har studiemedel som täcker hela utbildningen. Kommande uppföljningar bör ställa frågan om studentens främsta finansieringskälla för att få ökad kunskap om studiemedelsfrågan.

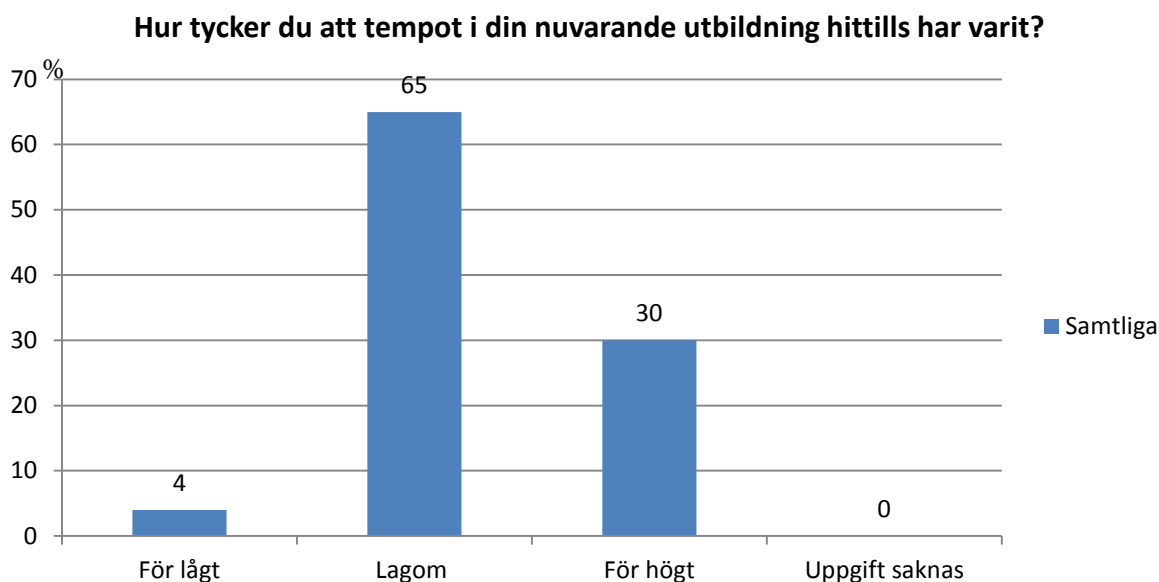
Utbildningens svårighetsgrad och tempo

Generellt upplever respondenterna att den nuvarande utbildningens svårighetsgrad är lagom medan drygt tio procent tycker att svårighetsgraden är för hög. Det är som i tidigare mellanårsenkäter en högre andel kvinnor än män som tycker att svårighetsgraden är hög (17 procent jämfört med elva procent). Det mönster som finns i de tidigare enkäterna när det gäller ålder ses även denna gång; att ju äldre studenten är desto svårare upplevs studierna. Det är även värt att notera att en fjärdedel av de med annat modersmål upplever studierna som svåra jämfört med tio procent av de med svenska som modersmål.

På programnivå framhåller nästan hälften (46 procent) av de som läser civilingenjörsprogrammet Mikroelektronik att svårighetsgraden är för hög. Det är en ökning med 16 procent från 2012. Även högskoleingenjörsutbildningarna Elektroteknik, Hanninge (45 procent), Elektronik och datateknik (35 procent) och Medicinsk teknik (35 procent) har ett större antal studenter som anser att utbildningen

svårighetsgrad är för hög, än majoriteten av programmen på KTH. 2012 ansåg 23 procent på Farkostteknik att svårighetsgraden var för hög mot 12 procent 2015. De program som står ut åt andra hållet är Arkitekturutbildningen med 22 procent, högskoleingenjörsprogrammet Maskinteknik, Södertälje med 17 procent och civilingenjörsprogrammet Medieteknik där 11 procent anser att svårighetsgraden är för låg.

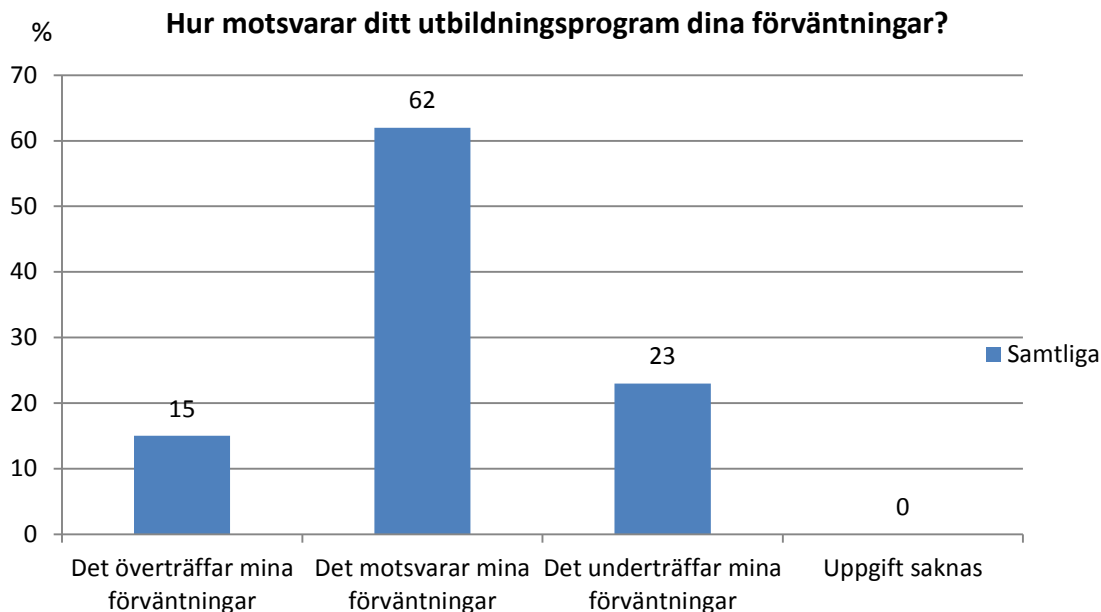

Majoriteten upplever att tempot är lagom men likafullt är det viktigt att se att nästan en tredjedel anser att tempot på utbildningen är för högt. Det är en ökning om fem procent från uppföljningen 2012. 40 procent av kvinnorna upplever tempot som för högt jämfört med männen där 26 procent uppger att tempot är för högt. Ökningen som kan ses från föregående uppföljning utgörs till största del av män.

Precis som i 2012 års uppföljning upplever många av arkitektstudenterna att tempot på utbildningen är för högt. Värt att nämna är att Arkitekturutbildningen har en betydande procentuell minskning från att hälften av studenterna kände att tempot var för högt 2012 till att 38 procent upplever tempot för högt 2015. Även högskoleingenjörstudenterna (38 procent) känner i högre grad än civilingenjörstudenterna (28 procent) och de som läser kandidatprogrammen (33 procent) att tempot på utbildningen varit för högt.

Vad gäller programnivå kan vi konstatera att flera av högskoleingenjörsprogrammen har en majoritet som upplever tempot som högt. 65 procent på Elektronik och datorteknik, Elektroteknik Haninge och Medicinsk teknik anger för högt tempo. På Teknik och ekonomi med öppen ingång, och Kemiteknik anser cirka hälften av studenterna att tempot är för högt. Bland civilingenjörerna är det Kemivetenskap (58 procent) och Mikroelektronik (54 procent) där flest studenter anser att tempot är för högt. En ökning av antalet studenter som anser att tempot är för högt kan ses på flera program än de ovan nämnda. Värt att notera är att det är flera program som ligger på upp mot 40 procent som anser att tempot är för högt.

Förväntningar

Majoriteten upplever att utbildningen motsvarar deras förväntning men helheten ger ett balansmått på -8 vilket indikerar ett visst missnöje. Intressant är att antalet män som upplever att deras utbildning underträffat förväntningarna närmar sig antalet kvinnor (24 procent) och har en liten ökning från 18 procent 2012 till 22 procent 2015. Ett tydligt mönster visar att ju äldre studenten är desto mer kritisk är studenten. Nästan var tredje student inom grupperna 30 år och äldre samt 25-29 år anser att utbildningen underträffar deras förväntningar jämfört med 19 procent för de yngre studenterna.

En markant förändring har skett inom kategorin annat modersmål än svenska då 26 procent upplever att inte uppfyller deras förväntningar 2015 mot 12 procent år 2012. Förflyttningen har skett från *motsvarar förväntningarna till underträffar förväntningarna* medan kategorin *överträffar* står still på 16 procent. Motsvarande siffra för de som har svenska som modersmål och som anser att utbildningen har underträffat deras förväntningar ligger på 22 procent (21 procent 2012).

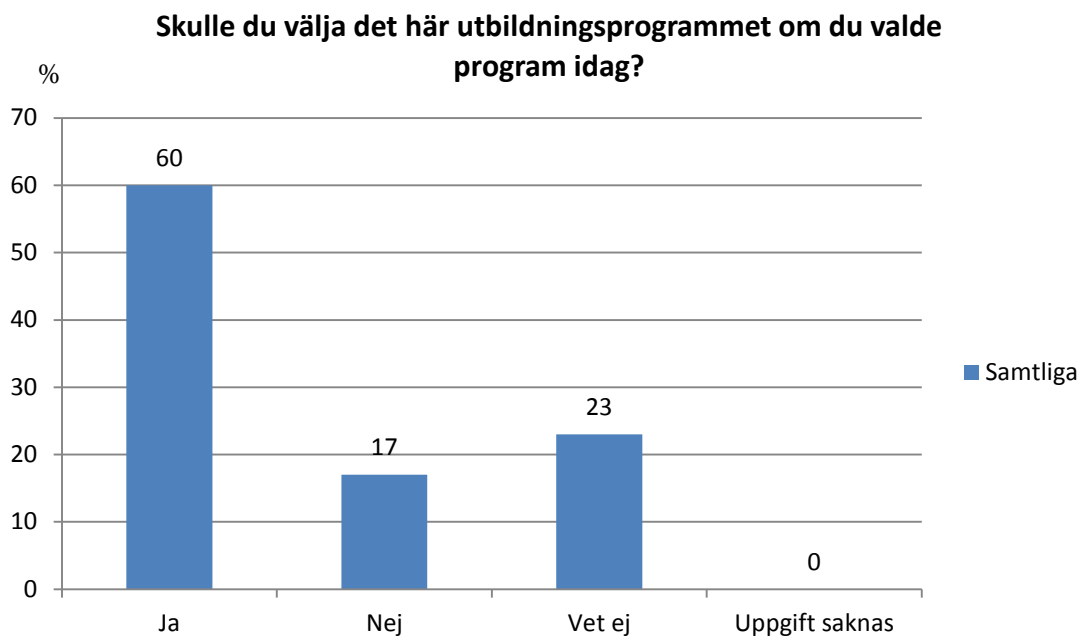
När resultatet bryts på utbildningsgrupper och program framträder en mer diversifierad bild än majoritetsresultatet. Mest positiva är studenterna på byggproduktion (högskoleutbildning) med 24 procent som känner att utbildningen överträffat förväntningarna vilket är en ökning med 14 procent och balansmålet är +14. Följt av civilingenjörstudenterna med 17 procent studenter som anser att utbildningen överträffar förväntningarna och har ett balansmått på +3.

Till de mest missnöjda hör arkitekturstudenterna med 41 procent som anser att utbildningen inte levt upp till förväntningarna följt av kandidatstudenterna där 35 procent är missnöjda. Balansmått för Arkitekt är -33 och för kandidatutbildning -22. Högskoleingenjörutbildningarna har 28 procent som anser att förväntningarna inte infrias vilket ger ett balansmått på -19.

Frågan har endast varit en del av mellanårsenkäten sedan 2012, vilket innebär att ingen trend kan säkerställas, men en negativ utveckling kan ses för flera utbildningsgrupper. Kandidatstudenterna förefaller avsevärt mer missnöjda i denna uppföljning med en ökning från 16 procent 2012 till 35 procent 2015 av de som anser att utbildningen inte nått deras förväntningar. För arkitekturutbildningen och högskoleingenjörutbildningarna ligger ökningen av missnöjda på fem

procentenheter. Drygt hälften av studenterna (53 procent) på högskoleingenjörsprogrammet Elektroteknik i Haninge, 45 procent på kandidatprogrammet Fastighetsutveckling med fastighetsförmedling och 42 procent på civilingenjörsprogrammet i Medicinsk teknik framhäver att deras nuvarande utbildningsprogram underträffar deras förväntningar. De studenter som i högst grad upplever att programmet överträffar deras förväntningar läser civilingenjörsprogrammet Farkostteknik (36 procent) följt av Energi och miljö (23 procent), kandidatprogrammet Fastighet och finans (23 procent) och högskoleingenjörsprogrammet Elektronik och datorteknik (21 procent).

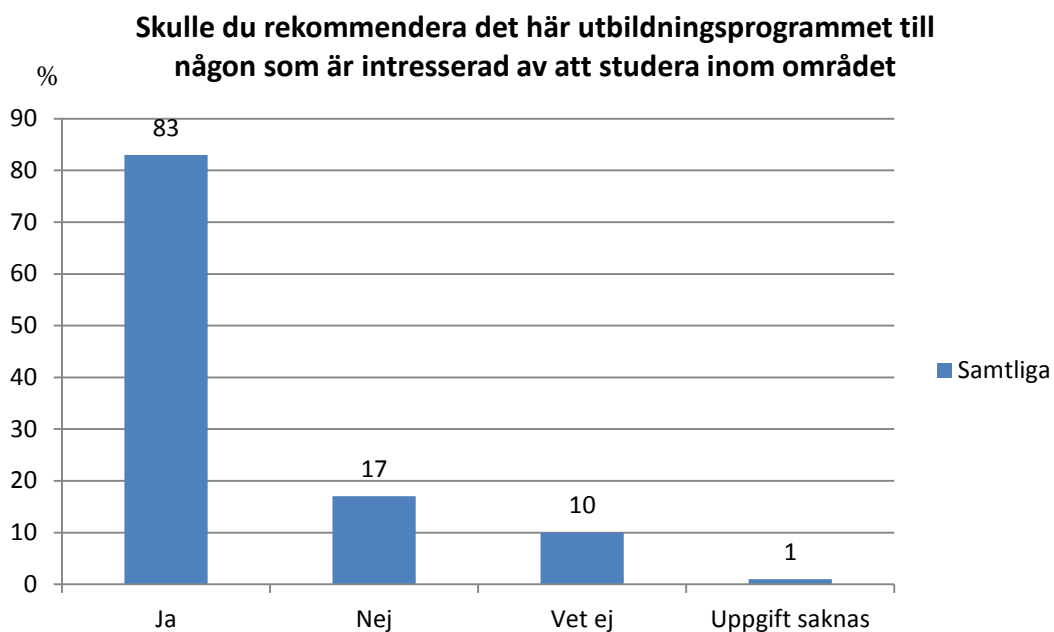

Majoriteten skulle välja samma utbildningsprogram men män är mer säkra än kvinnor då 63 procent av männen skulle välja samma utbildning mot kvinnors 53 procent. Åldersmässigt är det 25 -29-åringar som är mest kritiska och som inte skulle välja samma utbildningsprogram igen. Även om det inte är någon nämnvärd skillnad på de som har svenska som modersmål eller annat modersmål vad gäller förväntningarnas uppfyllelse är det fler med annat modersmål som säger nej till att de skulle välja samma utbildningsprogram idag (23 procent mot 16 procent) än de med svenska som modersmål.

På Arkitekturprogrammet skulle majoriteten (60 procent) välja samma utbildning idag men kvinnor, de med annat modersmål än svenska och yngre studenter skulle i betydligt högre grad välja samma utbildning än män, äldre studenter och de med svenska som modersmål, vilket särskiljer utbildningen. Eventuellt är det de ca 40 procent som ansåg att utbildningen inte levde upp till förväntningarna som inte skulle välja samma utbildningsprogram igen.

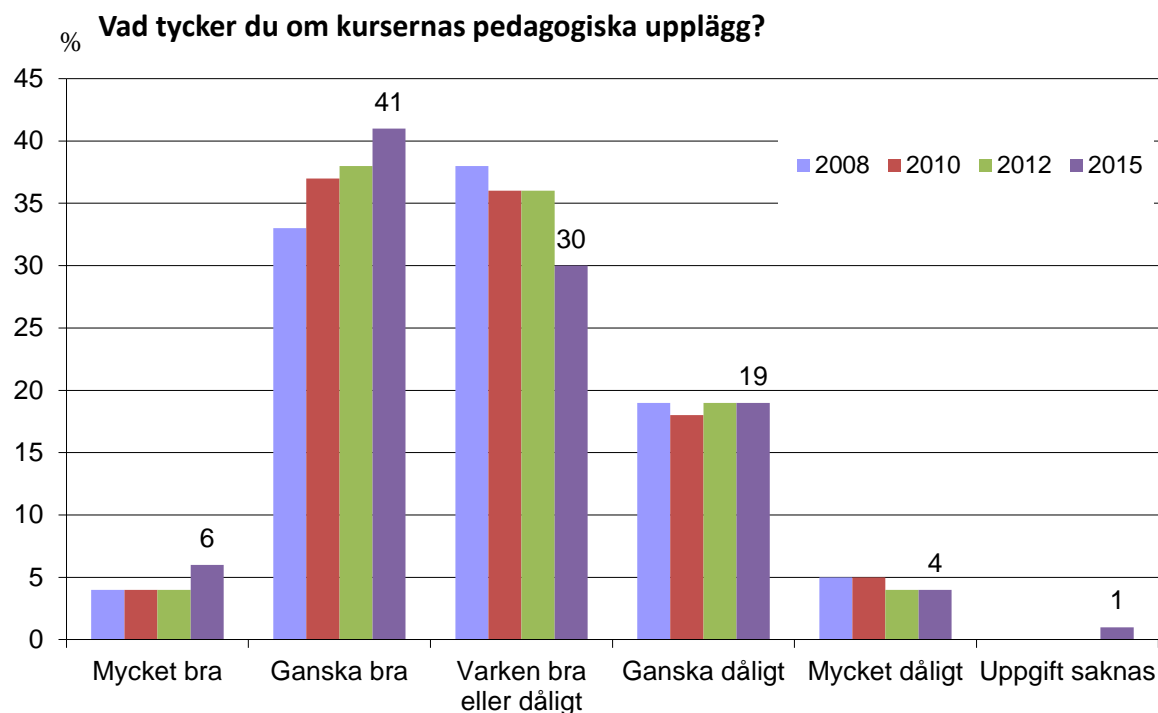
Åtta av tio som läser högskoleutbildning, sex av tio på civilingenjörsutbildning och drygt hälften av högskoleingenjörerna skulle välja samma utbildning idag. Tittar vi på programmen så har civilingenjörsprogrammet Mikroelektronik högst andel som inte skulle välja samma utbildningsprogram med 49 procent följt av högskoleingenjörsprogrammet Elektronik i Haninge med 45 procent, samt civilingenjörsprogrammen Materialdesign och Kemiteknik där var tredje inte skulle välja samma utbildning idag. På civilingenjörsprogrammen Samhällsbyggnad (81 procent),

Elektroteknik (77 procent), Energi och miljö (76 procent) och högskoleingenjörsprogrammet Byggt teknik och design (76 procent) skulle flest studenter välja samma utbildning igen.

Svaren på denna fråga följer samma intressanta mönster som tidigare enkäters resultat. Intressant är att fler studenter är benägna att rekommendera sitt utbildningsprogram till någon intresserad än de studenter som själva skulle välja utbildningen idag. Vilket föranleder en tro på att utbildningen är bra men inte rätt för just den individen. Inga nämnvärda skillnader föreligger mellan de olika huvudgrupperna. Främst är det civilingenjör- och högskoleutbildningsstudenter som kan tänka sig att rekommendera sin utbildning. Positivt är att ingen utbildning står ut som särskilt negativ.

Utbildningens ämnesinnehåll och pedagogiska aspekter

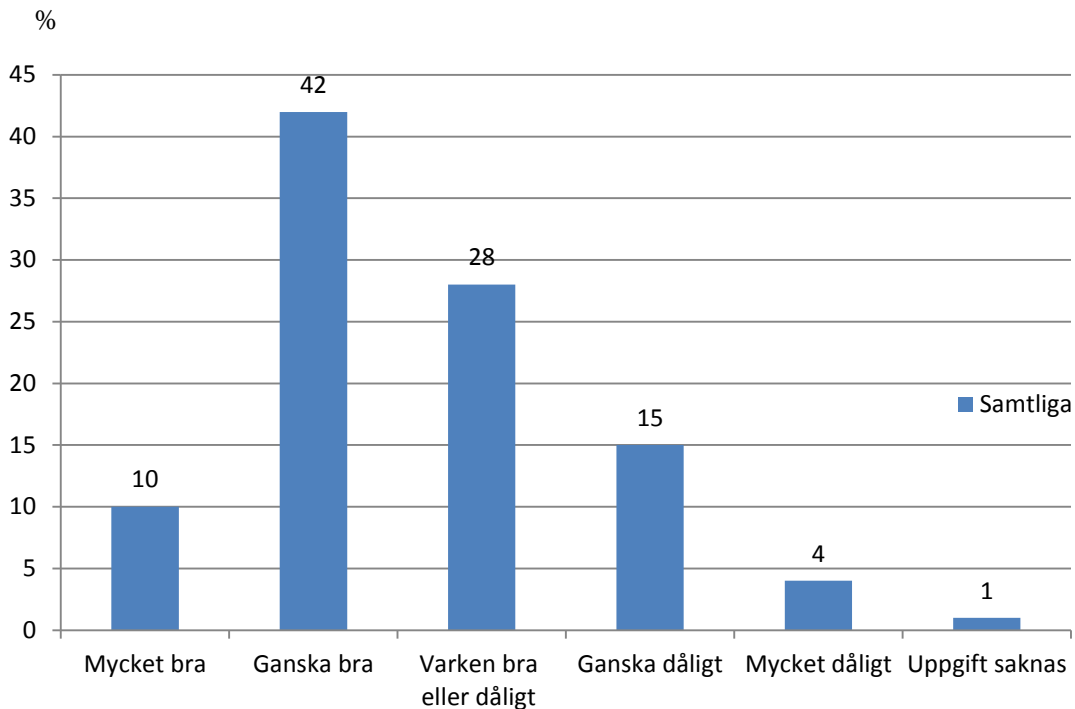
Nästan hälften (47 procent) anser att kursernas pedagogiska upplägg är bra varav sex procent anser att upplägget är mycket bra. Som diagrammet visar kan man se en positiv trend mot fler nöjda studenter. Balansmålet är + 24 vilket förstärker bilden av nöjda studenter. Vad gäller utbildningarnas kurser anser en stor majoritet (85 procent) att ämnesinnehållet är bra och att kurserna hänger ihop (70 procent).

Män är något mer positiva (49 procent) än kvinnor till kursernas pedagogiska upplägg (42 procent). Främst är det kandidatprogrammets studenter som anser att kursernas pedagogiska upplägg är bra, tätt följt av civilingenjörs- och högskoleingenjörsstudenter. Det är värt att notera att även om trenden är positiv för det pedagogiska upplägget är det främst kategorin ganska bra som ökar medan endast sex procent anger mycket bra och de 22 procent som anger att upplägget är dåligt inte har förändrats över tid⁵.

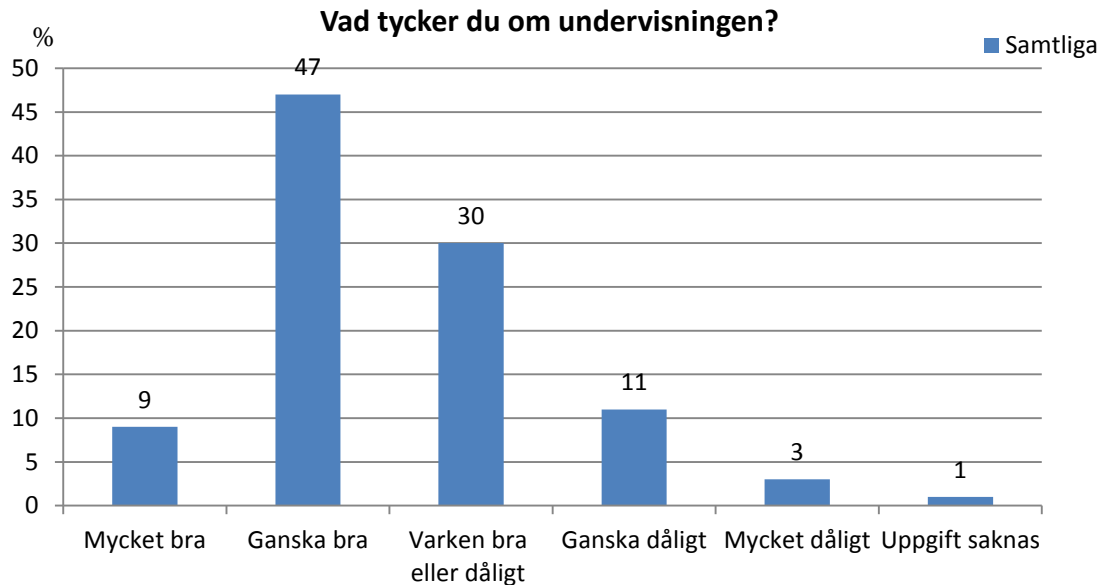
När det gäller frågan om kurserna hänger ihop och bygger på varandra anser 19 procent att det är mycket bra, 51 procent tycker att det är ganska bra, 18 procent menar att det varken är bra eller dåligt medan nio procent bedömer att det är ganska dåligt och två procent mycket dåligt. Den absoluta majoriteten av civilingenjörs-, högskoleingenjörs- och kandidatstudenterna är nöjda med det sätt som kurserna hänger ihop och bygger på varandra. Civilingenjörsstudenterna på programmen Farkostteknik, Materialdesign, Elektroteknik och Teknisk fysik samt högskoleingenjörsstudenterna på Elektronik och datorteknik och Kemiteknik svarade mycket bra i hög grad. Mindre nöjda med hur kurserna hänger ihop är studenter på civilingenjörsprogrammen Industriell ekonomi och Civilingenjör och lärare samt på Arkitekturutbildningen.

⁵ Baserat på resultatet från Mellanårsenkäten 2008, 2010 och 2012.

Vad tycker du utbildningens pedagogiska upplägg?

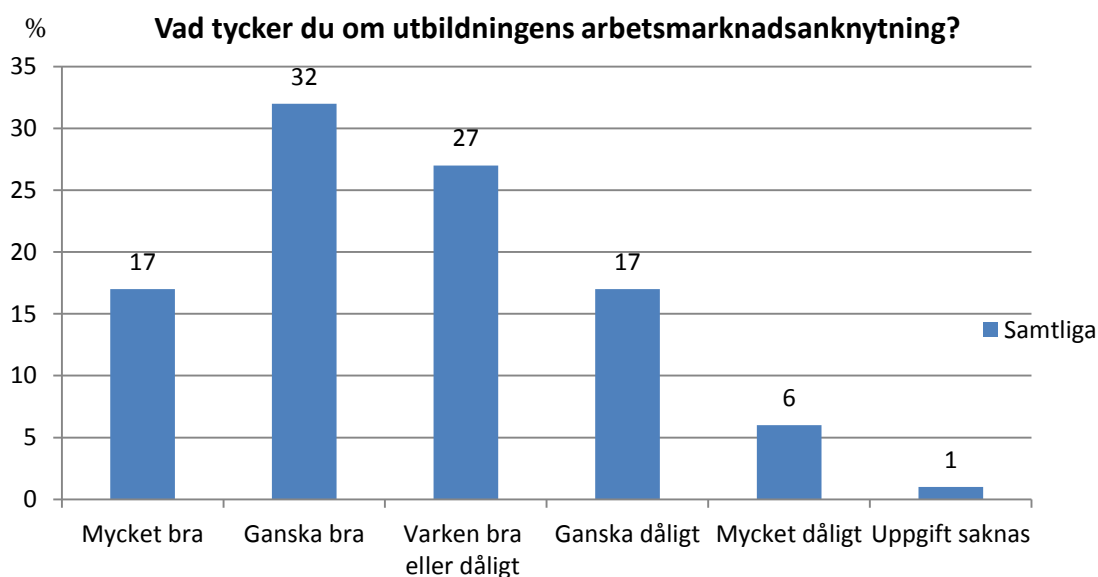

Drygt hälften av studenterna anser även att utbildningens pedagogiska upplägg är bra och nöjdheten förstärks av ett balansmått på +33. Männerna är, liksom vid kurserna, något nöjdare med utbildningens pedagogiska upplägg än kvinnorna. Runt hälften av kandidatstudenterna, civilingenjörstudenterna och högskoleingenjörstudenterna förefaller nöjda. Särskilt tillfreds är de som studerar på civilingenjörsprogrammet Farkostteknik och högskoleingenjörsprogrammet Elektronik och datorteknik. Mindre nöjda förefaller arkitekturstudenterna där 48 procent angav något av svarsalternativen *ganska dåligt* eller *mycket dåligt* vilket är en ökning med 12 procent från 2012. Även på civilingenjörsprogrammen Civilingenjör och lärare, Medicinsk teknik, Mikroelektronik och högskoleingenjörsprogrammet Medicinsk teknik har studenterna angett en övervägande negativ uppfattning om utbildningens pedagogiska upplägg. 28 procent anser att utbildningens ämnesinnehåll är mycket bra. En något högre andel män (30 procent) svarade *mycket bra* jämfört med andelen kvinnor (24 procent). Positivt är att både män och kvinnor, i högre grad än 2012, angett att ämnesinnehållet är mycket bra. Framförallt är civilingenjörstudenterna nöjda då var tredje student anger mycket bra. Positivt är att ingen utbildning utmärker sig negativt utan det är genomgående en stor nöjdhet med ämnesinnehållet. Sett till programnivå är särskilt studenterna på civilingenjörsprogrammen Materialdesign, Energi och miljö, Teknisk fysik och högskoleingenjörsprogrammet Elektronik och datorteknik mycket nöjda med ämnesinnehållet.

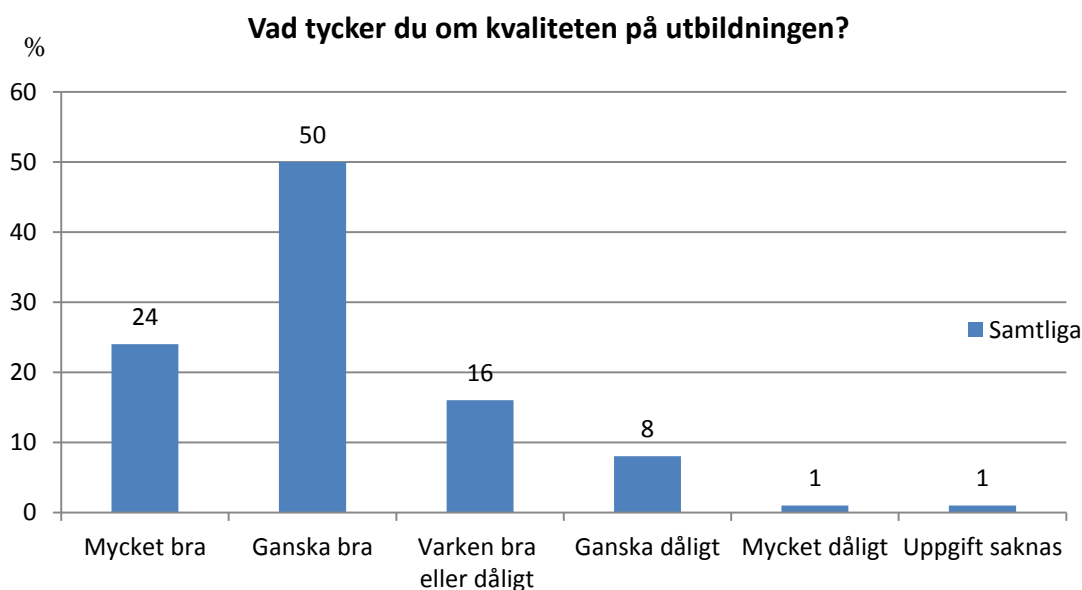

Resultatet visar att studenterna är förhållandevis nöjda med undervisningen och frågan har ett balansmått på +42. Något mer än hälften svarade antingen mycket bra eller ganska bra medan 14 procent kan ses som missnöjda. Män är, i vanlig ordning, något mer nöjda än kvinnorna. Mest nöjda med undervisningen är civilingenjörsstudenterna och något mindre nöjda är arkitekturstudenterna och kandidatstudenterna. En skillnad mellan kandidatstudenterna och arkitekturstudenterna är att på kandidatutbildningarna har ingen angett mycket dåligt. Mest tillfreds med undervisningen är civilingenjörsstudenterna på Farkostteknik, Samhällsbyggnad, Datateknik samt Energi och miljö liksom högskoleingenjörsstudenterna på Datateknik, Haninge och Kemiteknik. Högst andel missnöje finns hos studenter på civilingenjörsprogrammen Medieteknik, Civilingenjör och lärare samt högskoleingenjörsprogrammet Medicinsk Teknik.

De är fler studenter som anser att forskningsanknytningen är bra (35 procent) än de som anser att den är dålig (26 procent) och balansmålet är + nio. Civilingenjörsstudenterna är de som i högst grad upplever att det finns forskningsanknytning med en nöjdhet på + 19 (41 procent anger bra mot 22 procent som anger dålig). Övriga studentgrupper upplever i klart mindre grad att forskningsanknytningen är bra. Mest nöjda är studenterna på civilingenjörsprogrammen Bioteknik och Materialdesign med 77 procent som anger att anknytningen är bra. Mer missnöjda är studenter på Arkitekturutbildningen med 54 procent som anger att forskningsanknytningen är dålig och sju procent som anger bra, varav ingen angav mycket bra. Högskoleingenjörsutbildningarna följer Arkitekturutbildningens mönster om ett missnöje med forskningsanknytningen.

Arbetsmarknadsanknytningen i utbildningarna uppfattas generellt som god då hälften av studenterna anger mycket bra eller ganska bra. De äldre studenterna (30 år eller äldre) är något mer kritiska än övriga studenter. De med annat modersmål än svenska är något mer nöjda än de som har svenska som modersmål. Arkitekturstudenterna är tämligen missnöjda då fler anger att arbetsmarknadsanknytningen är dålig (38 procent) än de som anger bra (34 procent) vilket ger ett negativt balansmått om -fyra. En tydlig förbättring har skett på arkitekturutbildningen då 55 procent av arkitektstudenterna svarade att arbetsmarknadsanknytningen var dålig i uppföljningen 2012. De övriga utbildningsgrupperna är däremot förhållandevis nöjda. Särskilt nöjda i detta avseende är framför allt de som går högskoleingenjörutbildningen i Datateknik i Haninge och civilingenjörprogrammet i Materialdesign (på dessa båda program svarade mer än varannan mycket bra och ingen angav dåligt). Mer bekymmersamt är att 54 procent av studenterna på Civilingenjör och lärare, 44 procent på Bioteknik samt 43 procent på högskoleingenjör Medicinsk teknik svarade antingen *ganska dåligt* eller *mycket dåligt*.

Tre fjärdedelar anser att kvaliteten på utbildningen är bra varav 24 procent säger mycket bra. Män och kvinnor är, vid en generell överblick, lika nöjda men på detaljnivå blir det tydligt att män har i något högre grad valt mycket bra. De yngre studenterna är mer nöjda än de äldre studenterna (30 år eller äldre). Speciellt nöjda med utbildningen är civilingenjörstudenterna (27 procent svarade *mycket bra* och 51 procent *ganska bra*) och kandidatstudenterna (17 procent svarade *mycket bra* och 52 procent *ganska bra*). På kandidatutbildningarna har ingen student valt något av alternativen *ganska dåligt* eller *mycket dåligt*. Något mer missnöjda är arkitekturstudenterna, där en fjärdedel upplever kvalitén som dålig⁶ vilket är en ökning med tio procentenheter från 2012 års resultat. Värt att notera är att av arkitekturstudenterna känner sig hälften nöjda. Även högskoleingenjörutbildningen Elektroteknik, Haninge har fler missnöjda än nöjda (45 procent angav *ganska dåligt* jämfört med 26 procent som angav *ganska bra*). Motsatt anser hela 64 procent av studenterna på civilingenjörprogrammet i Materialdesign och hälften av studenterna på civilingenjörprogrammet i Farkostteknik att kvaliteten på utbildningen är mycket bra. För högskoleingenjörerna är det Elektronik och datorteknik (44 procent) där flest studenter är nöjda med kvaliteten på utbildningen. Överlag är det mycket goda resultat för utbildningarnas kvalitet.

Studieinformation, schema, läsårsindelning med mera.

Studenterna är tämligen nöjda med studieinformationen. Frågan i enkäten löd *Vad tycker du om studieinformationen generellt?* Och resultatet är att elva procent svarade *mycket bra*, en dryg tredjedel svarade *ganska bra*, 28 procent *varken bra eller dåligt*, 18 procent *ganska dåligt* och åtta procent *mycket dåligt*. Männerna är mer nöjda än kvinnorna även i denna fråga. De med annat modersmål än svenska är mer nöjda än de som har svenska som modersmål.

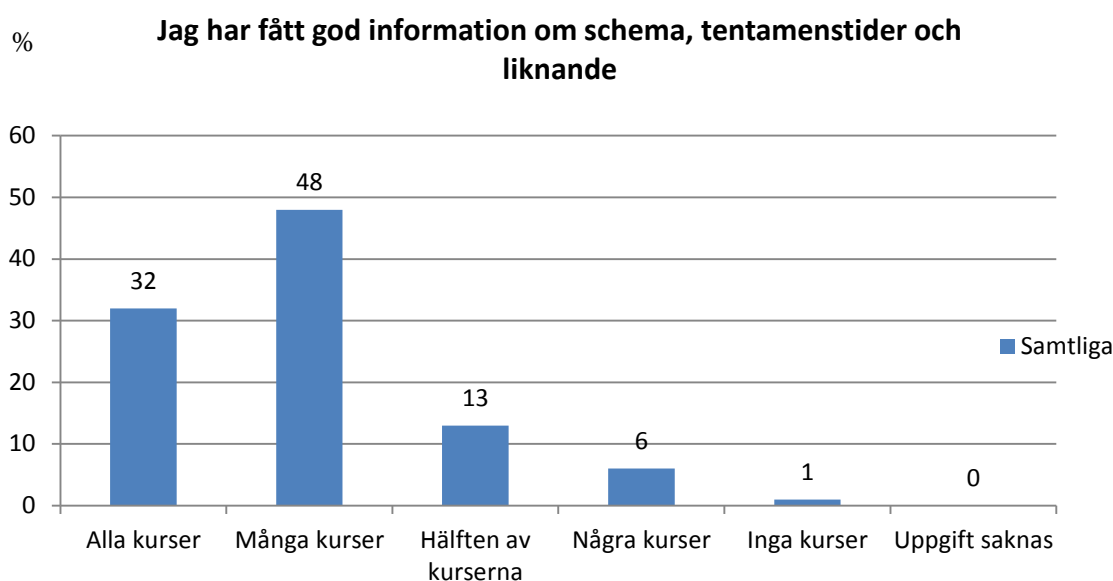
Studenterna är också på det hela taget nöjda med de studieanvisningar som de erhållit i syfte att klara kurserna. 28 procent anger att de fått tillräckliga anvisningar på *alla kurser* för att klara kurserna och nästan hälften har upplevt detta på *många kurser*. De med svenska som modersmål är mer positiva till studieanvisningarna än de med annat modersmål vilket kan indikera att

⁶ 17 procent svarade *ganska dåligt* och åtta procent *mycket dåligt*.

anvisningarna är lättare att ta till sig för de svensktalande. Mest positiva är arkitekturstudenterna följt av civilingenjörstudenterna. Alla program får ett positivt utfall men högskoleingenjörprogrammen har ett utfall som antyder att studieveanvisningarna skulle må bra av att ses över.

En tredjedel känner emellertid att informationen om valbara kurser var undermålig. Då endast marginella förändringar i enkätens resultat skett sedan 2012 på denna fråga kan det vara bra att se över informationen.

De som ingick i undersökningen är också på det stora hela tillfreds med det stöd de fått från lärare och personal.

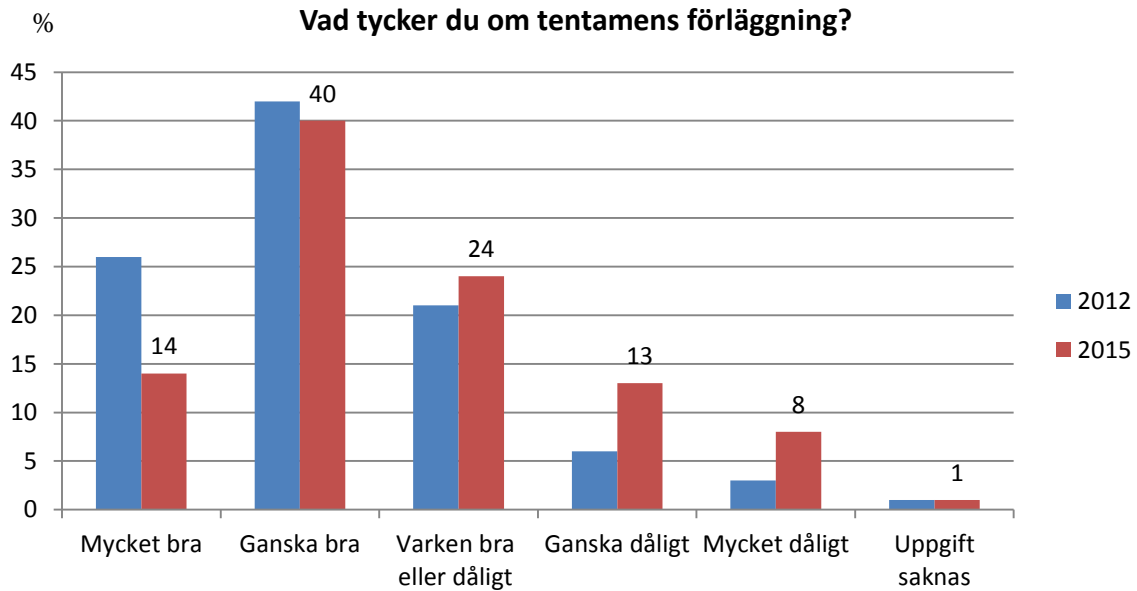

Studenterna är över lag nöjda med schemalaggningsen. 18 procent svarade *mycket bra*, nästan hälften anger *ganska bra*, 19 procent *varken bra eller dåligt*, nio procent *ganska dåligt* och fyra procent *mycket dåligt*. Äldre studenter (30 år eller äldre) förefaller vara lite mer kritiska till schemalaggningsen. Därtill känner en tredjedel att de fått god information om schema, tentamenstider och liknande på *alla kurser* och nästan hälften på *många kurser*. Det är ett positivt utfall men det är upp till 20 procent som anser att det enbart har hänt på maximalt hälften av kurserna, något som bör förändras. Män och yngre studenter upplever att informationen fungerar bättre än vad kvinnor och äldre studenter gör. I minst utsträckning upplever arkitekturstudenterna att detta fungerar, där har ingen angett *Alla kurser* och endast 23 procent anger *många kurser* medan på övriga utbildningar upplever minst en tredjedel att det fungerar på *alla kurser*.

Studenterna är också nöjda med läsperiodernas längd då tre fjärdedelar angav att det fungerar bra. Särskilt de yngre studenterna och de med svenska som modersmål är nöjda. Studenterna förefaller nöjda med läsårsindelningen då 60 procent anser att den är bra mot 21 procent som anger dålig.

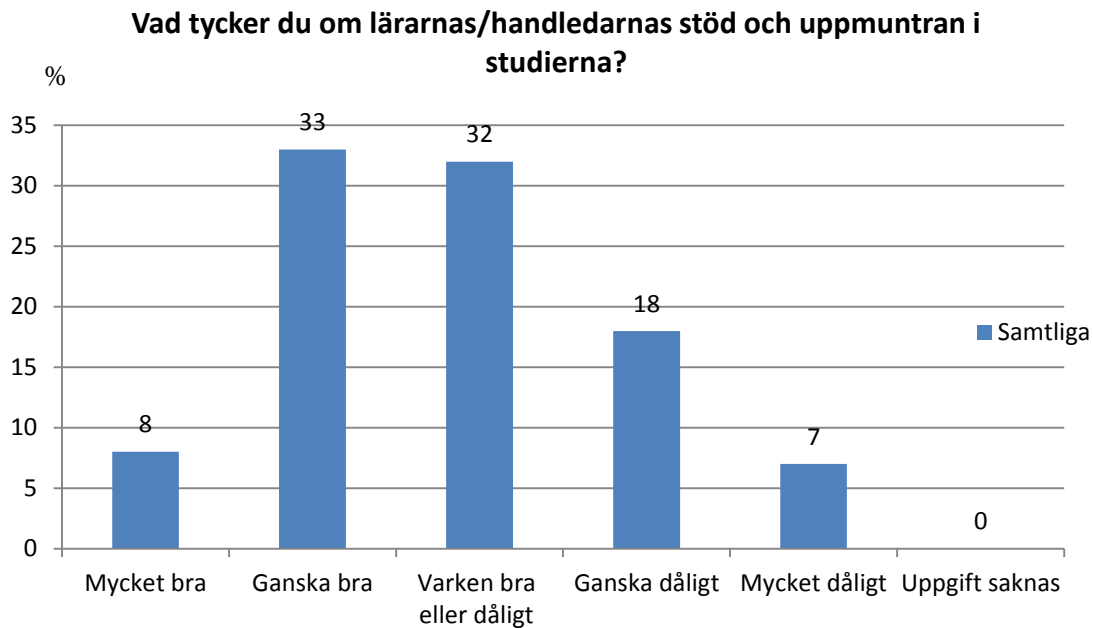

Tentamens förläggning

Majoriteten av studenterna är tillfreds med tentamens förläggning men som diagrammet visar har en förändring sedan förra uppföljningen skett, åt det negativa hållet. Männen är även i denna fråga mer nöjda än kvinnorna och ju yngre studenten är desto mer nöjd är den. Mindre nöjda förefaller studenter på civilingenjörsprogrammen Medicinsk teknik och Civilingenjör och lärare vara, där fler anger *ganska dåligt* och *mycket dåligt* än *ganska bra* och *mycket bra*.

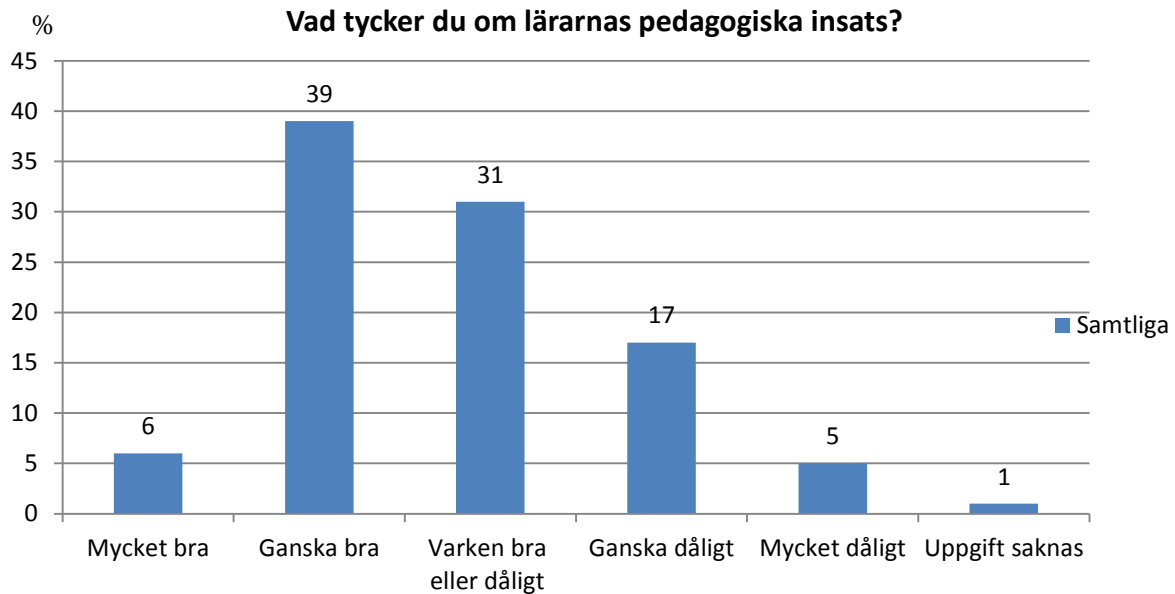
Synen på lärarna

Majoriteten av studenterna upplever lärarnas/handledarnas stöd och uppmuntran i studierna som bra. Anmärkningsvärt är att en tredjedel av kvinnorna upplever att stödet är ganska dåligt vilket är ca tio procent fler än männen. Särskilt nöjda är arkitekturstudenterna där 70 procent anger bra varav 30 procent anger mycket bra. Mycket nöjda är även högskoleingenjörstudenterna på Datateknik, Haninge med 68 procent nöjda och mer än hälften av civilingenjörstudenterna på Elektronik, Energi och miljö samt Farkostteknik uppger *mycket bra* och *ganska bra*. Klart mindre nöjda förefaller studenterna på Civilingenjör och lärare vara där två tredjedelar upplever att det *fungerar dåligt* och resterande studenter angav *varken bra eller dåligt*. Fler studenter på Mikroelektronik anger att stödet fungerar *ganska dåligt* (41 procent) mot de som anger *ganska bra* (26 procent) En tredjedel av studenterna högskoleingenjörprogrammen på Datateknik, Kista uppger att uppmuntran och stöd *fungerar dåligt*.

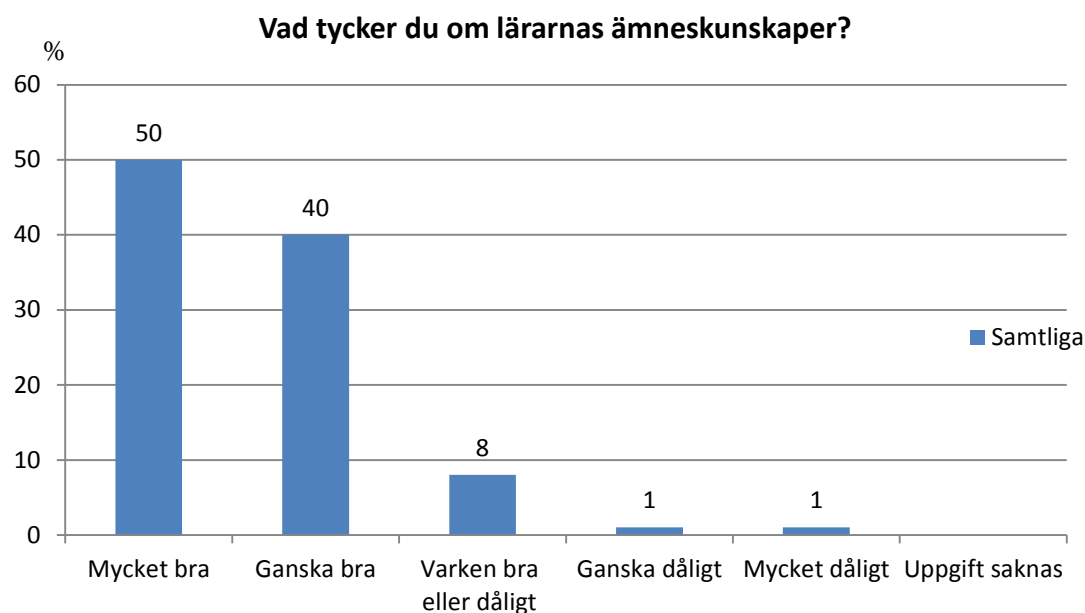
Tittar vi på lärarnas stöd fördelat över kurser känner mer än hälften av studenterna att de fått det stöd de efterfrågat av lärare och personal på de flesta kurser, medan runt 16 procent upplever att det endast skett på några kurser och tre procent inte på någon kurs. Det är fler män än kvinnor som känner att stödet uppfyllt det föreliggande behovet (jämför 62 procent med 46 procent). Framförallt känner arkitekturstudenterna att de fått det stöd de efterfrågat. Studenter på civilingenjörprogrammet Civilingenjör och lärare känner i minst grad att de fått det efterfrågade stödet

Studenterna är tämligen nöjda med lärarnas tillgänglighet. Resultatet följer trenden med mer nöjda män än kvinnor. Arkitekturstudenterna är även på denna fråga bland de mest nöjda med över 60 procent som anger *bra* och då en tredjedel som anger *mycket bra*. Minst nöjda med lärarnas tillgänglighet är civilingenjörstudenterna som grupp där 45 procent anser att tillgängligheten är bra. För högskoleingenjörer, högskoleutbildning och kandidatutbildning anger minst 57 procent att tillgängligheten till lärarna är bra.

Studenterna är övervägande nöjda med lärarnas pedagogiska förmåga/insats och resultatet uppvisar ett balansmått på +23. Även i denna aspekt är männen (48 procent) mer nöjda än kvinnorna (40 procent). Jämfört med 2012 är det dock sex procent fler kvinnor som anger bra i denna uppföljning. De yngre studenterna (24 år eller yngre) är mer nöjda än de äldre studenterna.

Studenterna på civilingenjörsprogrammet Farkostteknik är särskilt nöjda liksom studenterna på högskoleingenjörsutbildningarna Elektronik, Haninge och Datateknik, Haninge. Mest kritiska är studenterna på civilingenjörsprogrammen Kemivetenskap och Medieteknik.

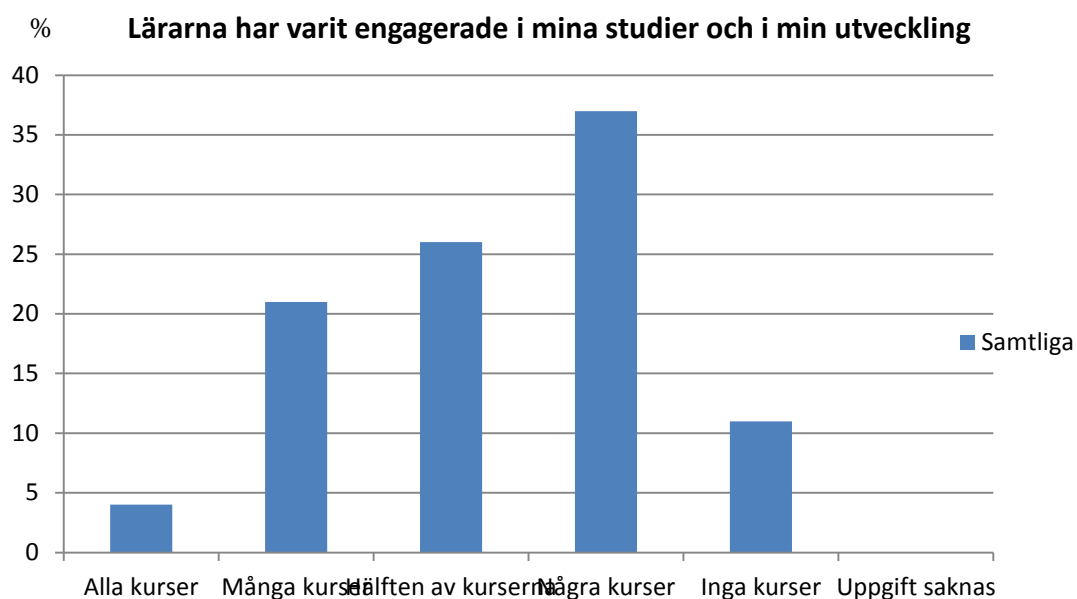

Studenterna upplever, precis som i tidigare uppföljning, att lärarnas ämneskunskaper är mycket goda. 90 procent anger *bra*, varav 50 procent anger *mycket bra*. Framför allt civilingenjörstudenterna är nöjda med 55 procent som anger *mycket bra* och 36 procent *ganska bra*. Här kan man också se att det skett en liten förskjutning från *ganska bra* till *mycket bra* vid en jämförelse med 2012

års resultat. Inget program uppvisar ett negativ resultat utan det är genomgående ett mycket positivt resultat.

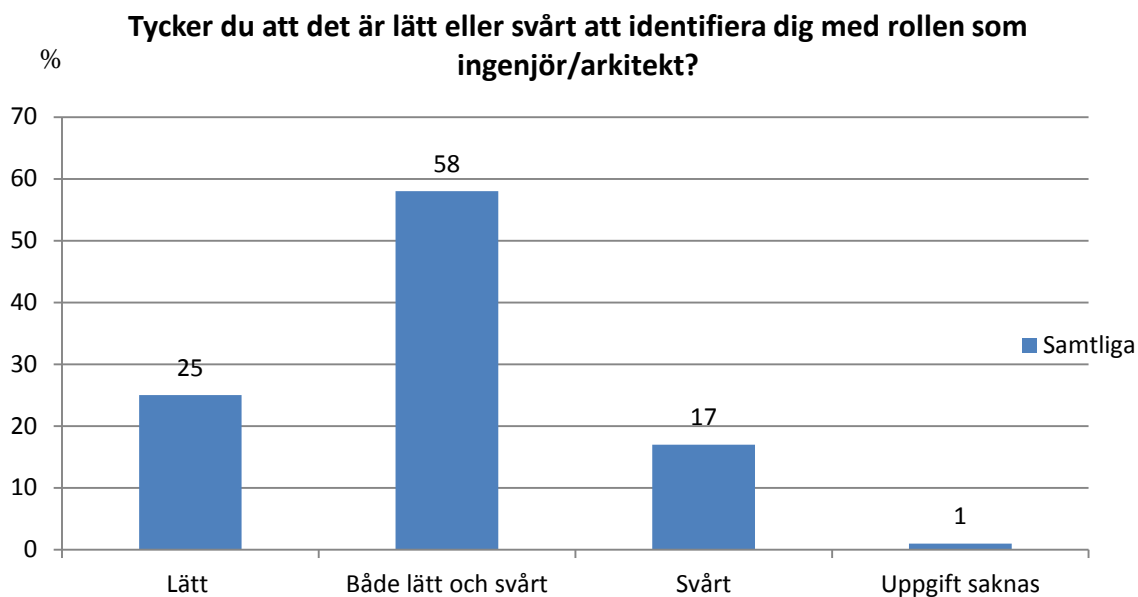
Det är fler studenter (26 procent) som inte känner sig uppmärksammade av sina lärare än de som tydligt upplever att de är uppmärksammade (20 procent). Resultatet ser lika ut som vid föregående enkät och kvinnor känner sig fortfarande i något mindre utsträckning uppmärksammade än män. Arkitekturstudenterna känner sig mest uppmärksammade av sina lärare och civilingenjörstudenterna känner sig minst uppmärksammade. 29 procent av civilingenjörstudenterna svarade nej, jämfört med arkitekturstudenterna där fyra procent svarade nej. För högskoleingenjörstudenterna och kandidatstudenterna svarade en femtedel att de inte känner sig uppmärksammade.

En dryg tredjedel av studenterna anser att lärarna har gjort ämnet intressant på många kurser, vilket är positivt. Men nästan vart tredje student (29 procent) anser att det endast är några kurser där lärarna lyckats göra ämnet intressant. Generellt är männen mer positiva än kvinnorna och de äldre är mer positiva än de yngre till lärarens insats vad gäller att göra ämnet intressant. På arkitektur- och kandidatprogrammen är det däremot kvinnorna som i högre utsträckning tycker att lärarna gjort ämnet intressant.

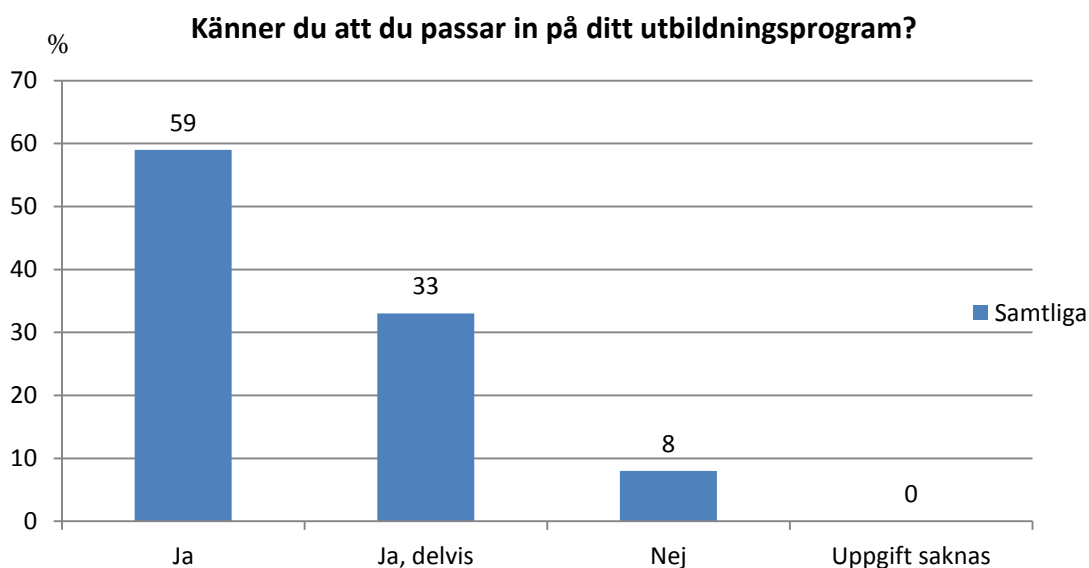
Resultatet följer tidigare mellanårsenkätens resultat där en fjärdedel av studenterna upplever att lärarna är engagerade i deras studier och utveckling i de flesta kurserna medan nästan hälften anger några kurser eller inga kurser, vilket ger ett balansmått på -23. Civilingenjörstudenterna är fortsatt den grupp som upplever att lärarna är minst engagerade och arkitekturstudenterna är fortsatt de som är mest positivt inställda till lärarnas engagemang. Studenternas känsla för lärarnas engagemang i detta fall följer känslan för om de känner att läraren gjort ämnet intressant.

Identitet, målsättning och trivsel

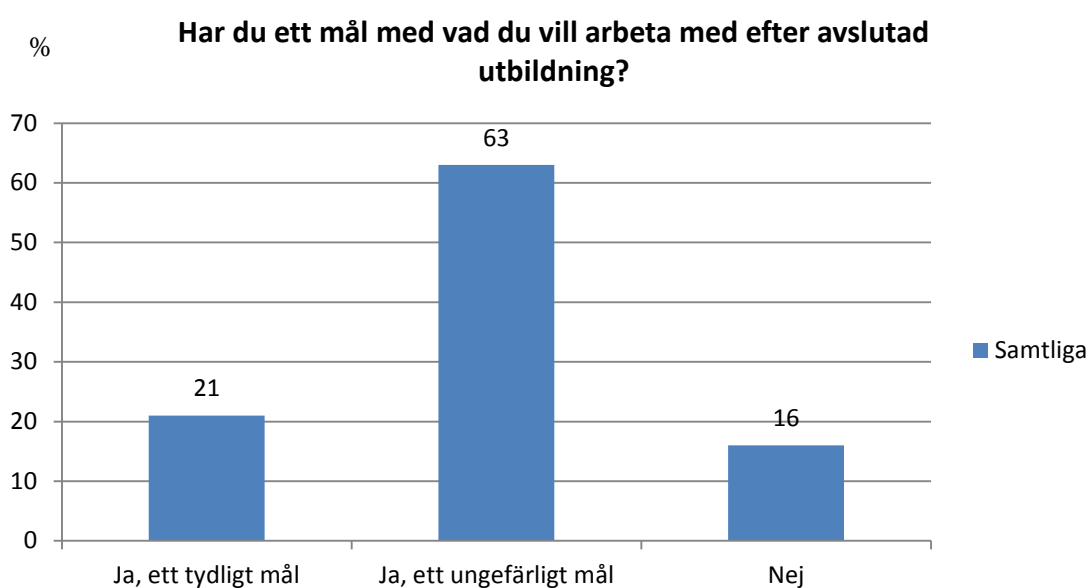

Precis som i tidigare undersökning (2012) är det män som i betydligt högre grad identifierar sig med rollen som ingenjör/arkitekt. Nästan vart tredje man anser att det är *lätt* att identifiera sig med rollen mot kvinnors 14 procent. Det är även 24 procent kvinnor som finner det *svårt* att identifiera sig som ingenjör/arkitekt mot mäns 14 procent.

Föga förvånande är det civilingenjörsstudenterna som har absolut lättast att identifiera sig med rollen som ingenjör/arkitekt följt av arkitektstudenterna och högskoleingenjörsstudenterna. De som har svårast att identifiera sig med ovan nämnda roller är kandidatstudenterna, där upplever var tredje svarande det som svårt. Resultatet följer tidigare års resultat och en delförklaring till att kandidatstudenterna har svårast att identifiera sig i rollen som ingenjör/arkitekt ligger nog fortfarande i att gruppen utgörs av studenter som inte läser traditionella ingenjörsprogram. Uppföljningen visar att studenterna känner att de passar in på KTH. Endast sju procent anger klart nej, medan 61 procent tydligt känner att de passar in. Precis som i tidigare undersökningar är det främst män som känner att de helt passar in, även om drygt hälften av både män och kvinnor anger att de upplever sig passa in. De yngre studenterna (24 år eller yngre) känner i högre grad att de passar in än de äldre då två tredjedelar av de yngre svarade att de passar in jämfört med hälften av de äldre studenterna. Intressant är att de som kommer från en icke akademisk bakgrund känner att de passar in på KTH i högre grad än de som har två föräldrar som studerat på högskola/universitet. Hela 67 procent av de som kommer från icke-akademiskt hem känner tydligt att de passar in jämfört med ca 60 procent för de som kommer från ett så kallat akademikerhem. Det är främst civilingenjörsoch högskolestudenterna som känner att de passar in på KTH. Kandidatstudenterna och de som studerar på Arkitekturutbildningen upplever i lägst grad att de passar in då endast cirka 40 procent känner det tydligt.

En majoritet av studenterna känner att de passar in på sitt utbildningsprogram. Främst arkitekturstudenter men även kandidatstudenter känner i högre grad att de passar in på sitt utbildningsprogram än på KTH som helhet⁷. På civilingenjörsprogrammen Materialdesign och Teknisk fysik påträffas det flest studenter som känner att de inte passar in på sitt utbildningsprogram.

Majoriteten har en bild av vad de vill arbeta med efter avslutad utbildning och en femtedel har ett tydligt mål. Bland männen svarar 23 procent att de har ett klart mål för vad de vill arbeta med efter studierna medan 15 procent av kvinnorna känner så. Bland de med annat modersmål än svenska anger 30 procent att de har ett tydligt mål medan bland de som har svenska som modersmål är det 19 procent. Inte så förvånande är att de äldre studenterna är mer klara över sitt mål med utbildningen än yngre. Studenter från icke-akademiska hem anger i högre grad att de har ett tydligt

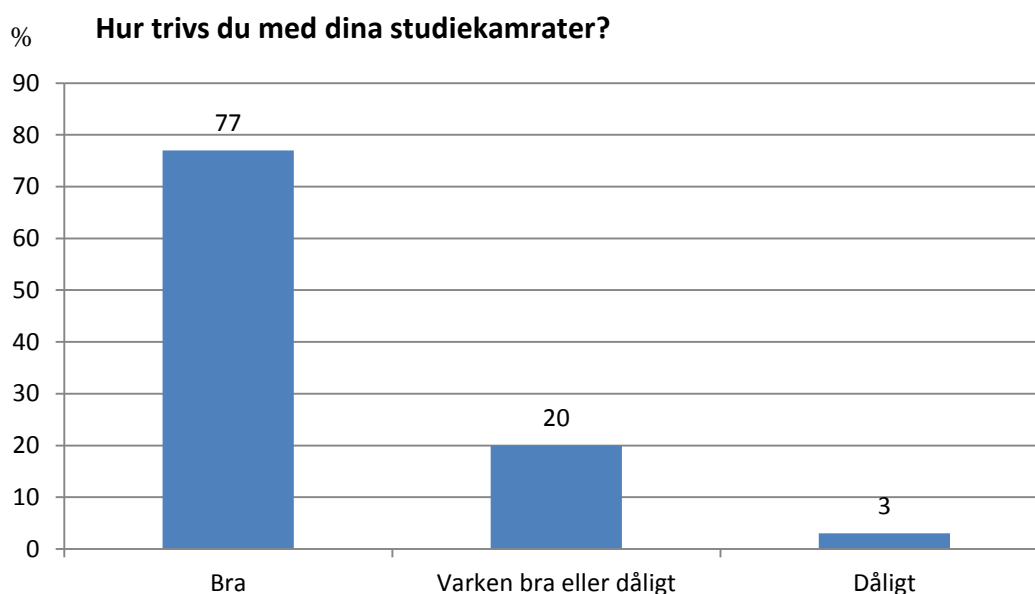
⁷ På Arkitektur anger 57 procent att de passar in på sitt program mot 40 procent vad gäller hela KTH. Inom Kandidatutbildningen anger 46 procent att de passar in på sin utbildning mot 39 procent vad gäller hela KTH.

mål med vad de vill arbeta med efter studierna än de från så kallade akademikerhem. Just det resultatet kan vara ett utslag av att studenter från ett akademiskt hem i större utsträckning följer i föräldrarnas spår medan de utan erfarenhet söker ett eget uppsatt mål.

Det är främst studenter som läser arkitekturutbildning eller högskoleutbildning som upplever att de har ett tydligt mål med vad de vill arbeta med efter studierna. Bland civil- och högskoleingenjörstudenter är det endast 20 procent som har ett tydligt mål.

Bland de som har svarat att de har ett tydligt mål för vad de vill arbeta med, anser drygt hälften att deras utbildning leder mot det uppsatta målet. Även här är det männen som är mer övertygade än kvinnorna (jämför 56 procent mot kvinnornas 50 procent). Intressant är att i motsats till hur studenterna kände kring ett uppsatt mål är det de med svenska som modersmål och de yngre studenterna som anser att utbildningen leder till det utsatta målet i högre grad än de med annat modersmål än svenska och de äldre studenterna.

Det är främst civilingenjörstudenter, med 57 procent, som känner att utbildning leder till det uppsatta målet följt av studenter på högskoleingenjörsprogrammen med 49 procent och arkitekturstudenter med 44 procent. Tittar vi på programnivå upplever studenterna, på en absolut majoritet av programmen, att utbildningen leder till målet. Flest tveksamma finns på civilingenjörsprogrammet Medieteknik och högskoleingenjörsprogrammet Maskinteknik, Södertälje.

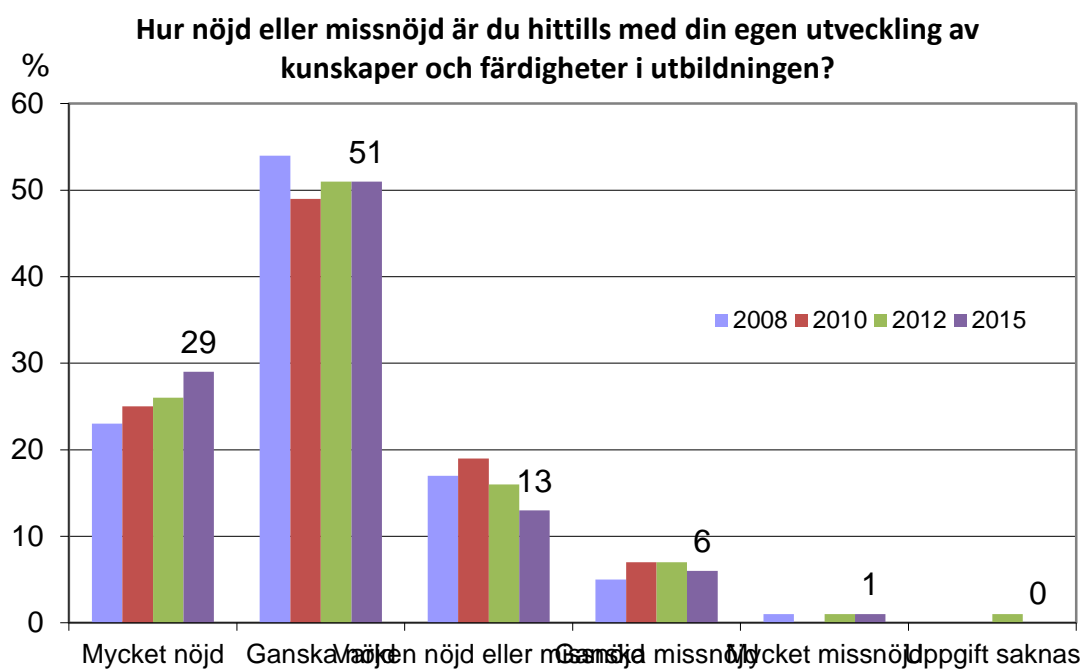

Glädjande så trivs en majoritet om 77 procent med sina studiekamrater, 20 procent svarar varken bra eller dåligt och endast tre procent dåligt. Män trivs något bättre än kvinnor vilket inte är förvånande då de i högre grad, som tidigare nämnt, känner att de passar in på KTH och rollen som ingenjör/arkitekt. De yngre studenterna trivs i betydligt högre grad med sina studiekamrater än de äldre. En viss förklaring kan vara att de som är 30 år eller äldre troligtvis inte deltar i studentlivet i samma utsträckning som de yngre. Även de med svenska som modersmål trivs i högre grad med sina studiekamrater än de med annat modersmål (79 procent jämfört med 65 procent) något som kan vara ett utslag av sämre integration. På programnivå är resultatet positivt då endast ett fåtal program har studenter som anger att de trivs dåligt. Civilingenjörsprogrammen Civilingenjör och lärare,

Informationsteknik och Mikroelektronik har flest studenter som känner att de inte trivs med sina studiekamrater.

Studenternas syn på sin egen studieinsats och kunskapsutveckling

Precis som i tidigare undersökningar är studenterna nöjda med sin egen studieinsats. Studenterna bedömer generellt att de lägger ned mycket arbete på sina studier och upplever även att de når en god kunskapsutveckling. 68 procent är nöjd med sin arbetsinsats och en femtedel är varken nöjd eller missnöjd. Det är 14 procent som är missnöjda med sin egen insats varav en liten del, två procent, är mycket missnöjda. Det är värt att notera att, i likhet med 2012 års resultat, är de kvinnliga studenterna mer nöjda med sin arbetsinsats än de manliga, jämför 74 procent mot 66 procent. De med svenska som modersmål är mer nöjda med sin insats än de med annat modersmål. Ingen studentgrupp är nämnvärt missnöjd med sin arbetsinsats men synnerligen nöjda med sin arbetsinsats är arkitekturstudenterna.

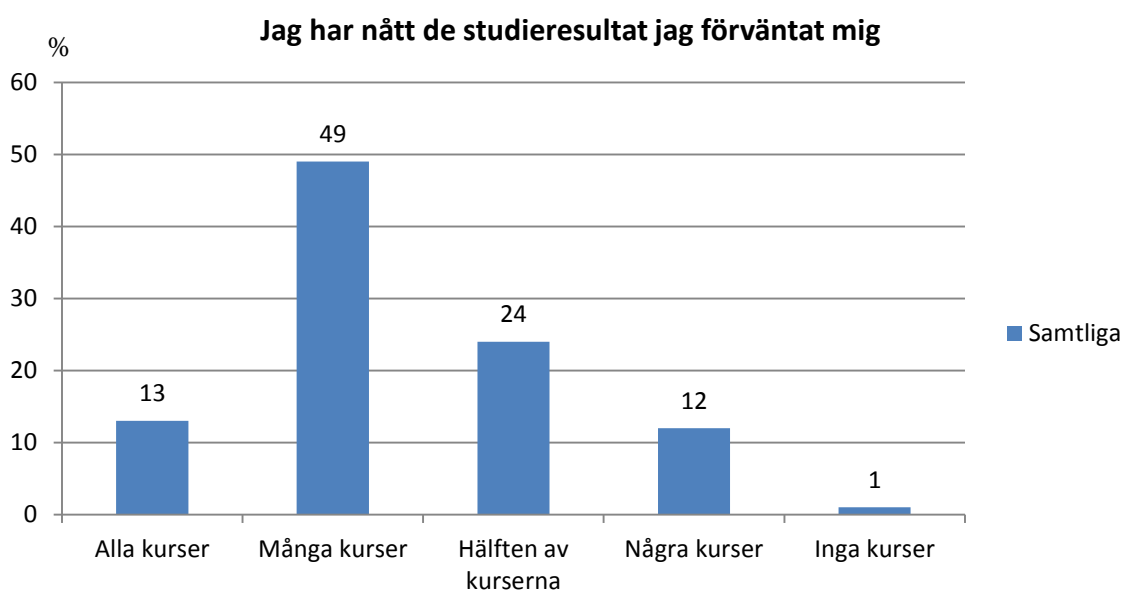
Som diagrammet visar är absoluta majoriteten nöjd med den egna utvecklingen av kunskaper och färdigheter. Ju yngre studenten är desto mer nöjd är studenten med sin kunskaps- och färdighetsutveckling. Även de med svenska som modersmål tenderar att vara mer nöjda. Som diagrammet visar är trenden svagt uppåtgående för studenternas nöjdhet med utvecklingen av kunskaper och färdigheter i utbildningen. Ingen utbildningsgrupp eller program står ut i denna fråga utan studenterna förefaller generellt nöjda.

Även om majoriteten är nöjd med sina studieresultat (56 procent) når nöjdheten inte samma nivåer som vid bedömning av sin egen arbetsinsats och kunskapsutveckling, jämför 56 procent med tidigare nämnda 68 procent och 80 procent. Nedbrutet i de olika grupperna ser resultatet ganska lika ut förutom att studenter med ett annat modersmål än svenska är beaktansvärt mer missnöjda med 28

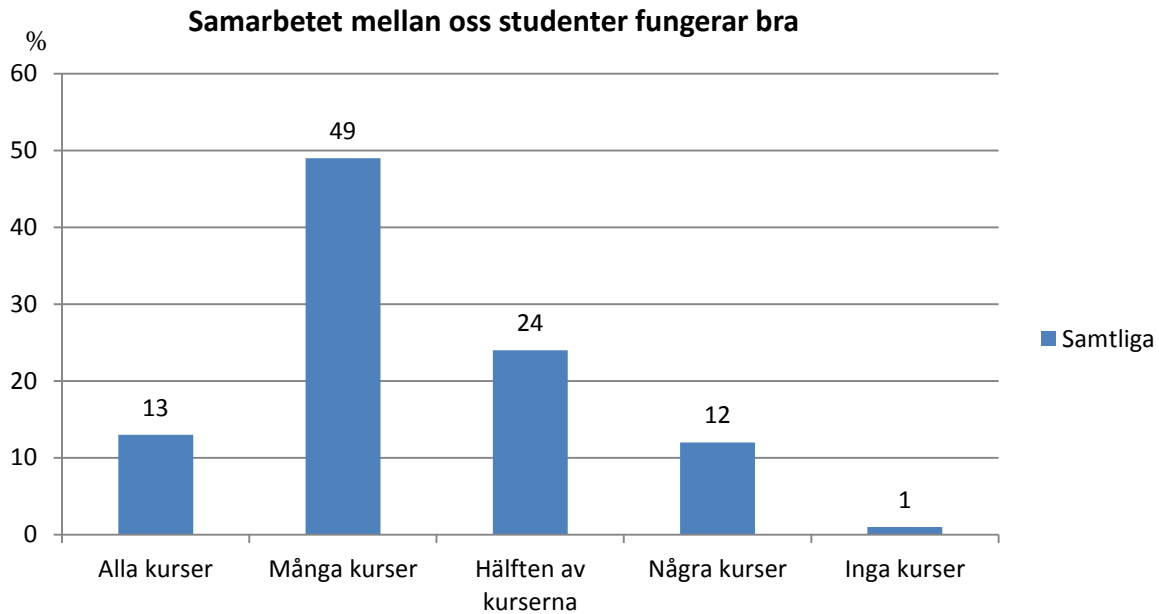

procent missnöjda mot 16 procent för de med svenska som modersmål. Detta kan vara ett resultat av att den gruppen studenter ställer högre krav på sig själva än den generelle studenten. Civilingenjörstudenterna på Bioteknik förefaller mest nöjda och studenterna på Mikroelektronik förefaller mest missnöjda. I övrigt är resultatet för frågan positivt.

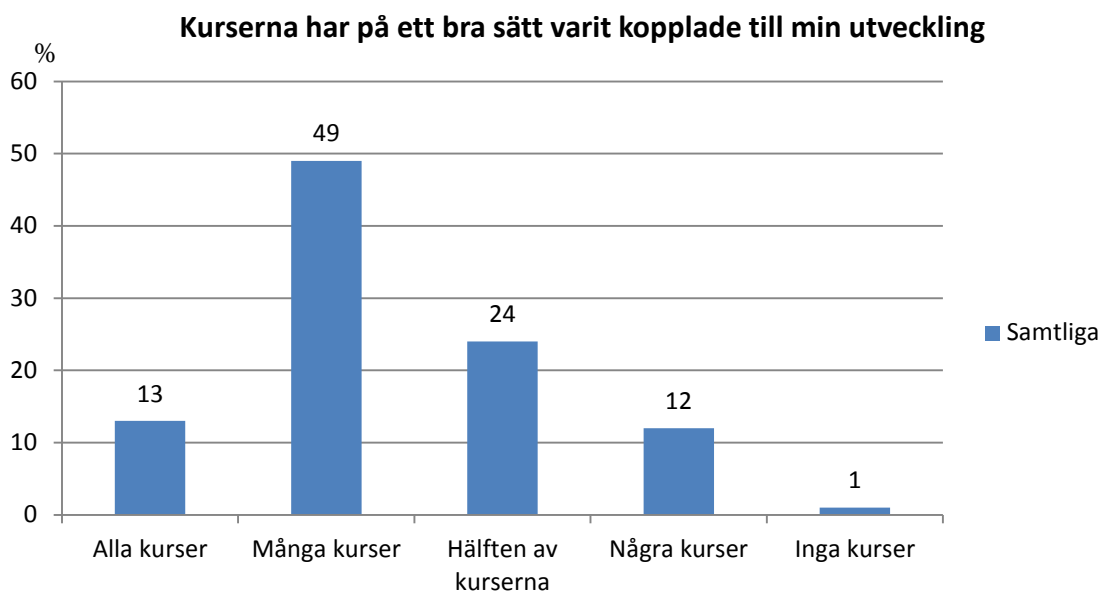
Vad gäller studiemotivation är studenterna generellt tillfreds. Mest nöjda med sin studiemotivation är de äldre studenterna (30 år eller äldre) medan de mellan 25-29 år verkar ha en svag dipp i motivationen jämfört med de yngre (>24 år) och de äldre studenterna. Vid en jämförelse mellan utbildningsgrupperna står arkitektstudenterna ut som de mest nöjda med sin studiemotivation (66 procent)(ingen student som anger sig vara mycket missnöjd) medan på andra sidan skalan finns Kandidatprogrammen där nästan en tredjedel anger sig nöjda men även nästan en tredjedel som känner sig missnöjda.

Mer än hälften känner att de nått de studieresultat de förväntat sig på många kurser. Främst är det yngre (24 år eller yngre) män med svenska som modersmål som upplever att de nått det studieresultat de förväntat sig. Även på denna fråga utmärker sig kandidatstudenterna som de som upplever sig i minst utsträckning nått det studieresultat de förväntat sig. Drygt hälften anger dock att de uppnått det förväntade resultatet på *många kurser* men ingen anger *alla kurser* vilket några studenter på andra utbildningar anger. Främst är det arkitektstudenterna som anser att de uppnått de förväntade studieresultatet med nästan en tredjedel som anger på *alla kurser*. Detta kan hänga ihop med att arkitektstudenterna över lag är något mer nöjda med sin egen kunskapsutveckling, insats och studiemotivation än övriga studentgrupper.

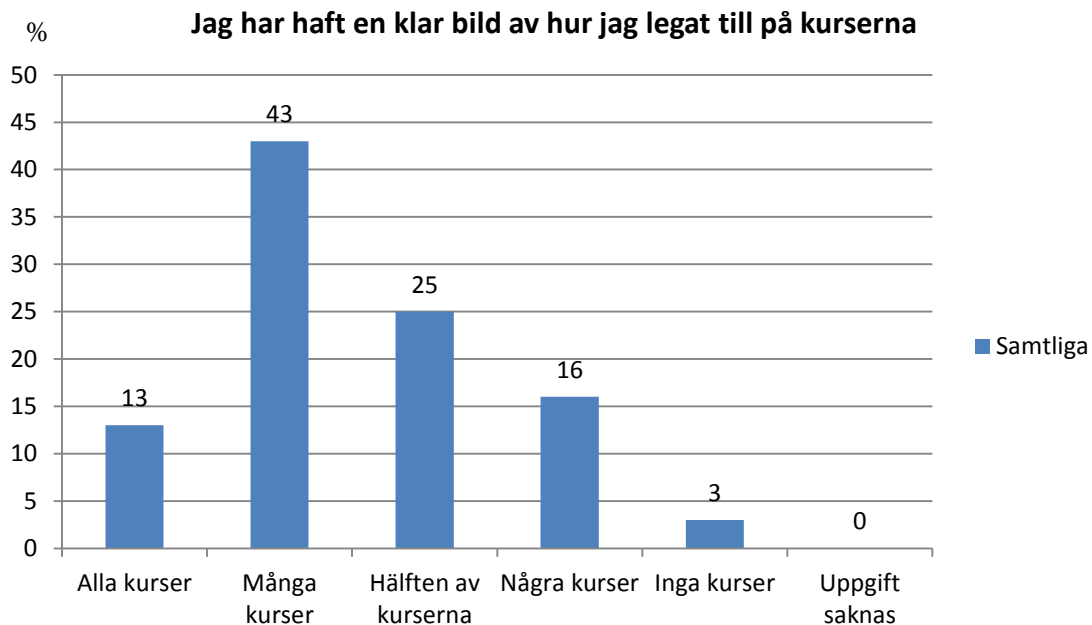
En majoritet av studenterna anser att samarbetet mellan studenter är bra på många kurser. Värt att notera är att de yngre studenterna är betydligt mer positiva än de äldre till hur samarbetet fungerar likväl som att de med svenska som modersmål är betydligt mer positiva till samarbetet än de med annat modersmål.

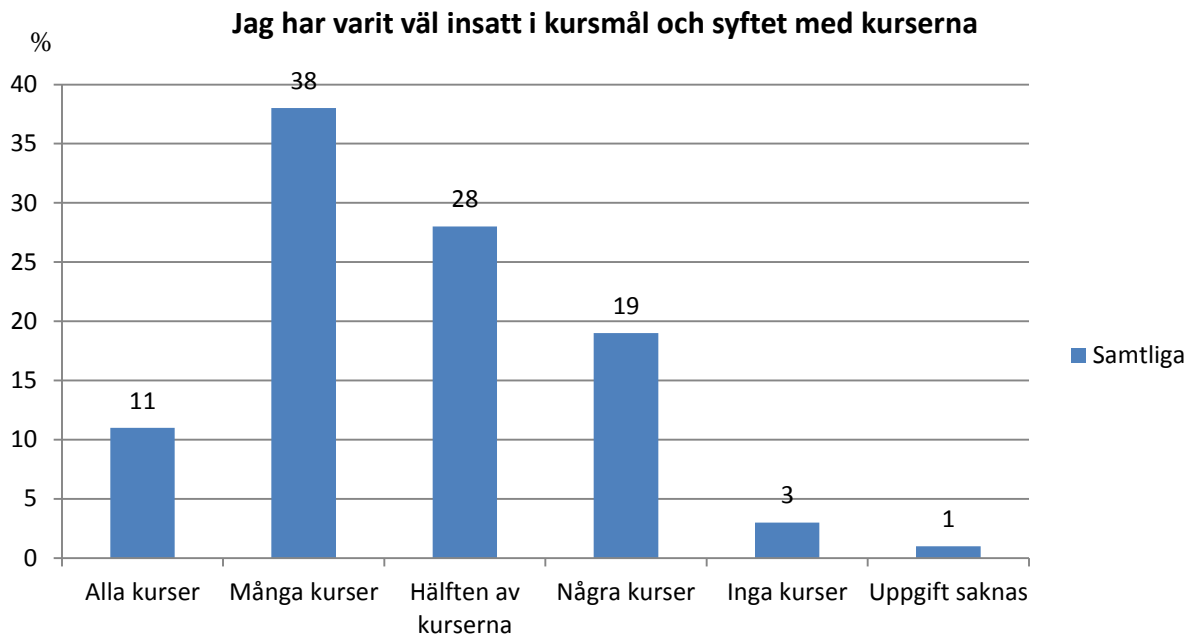
Generellt är studenterna tämligen nöjda och känner att kurserna på ett bra sätt varit kopplade till deras egen utveckling, vilket är positivt.

Enkäten innehöll en öppen fråga där studenterna uppmanades att beskriva vad som hittills har varit viktigast för att det ska gå bra för dem i deras studier. Flera saker upplevs som mycket viktiga och återkommer från 2012 års enkät, så som kontakten och utbytet med, liksom stödet från, studiekamraterna. Respondenterna framhöll också särskilt intresse för ämnet, tydlighet i vad som efterfrågas, motivation, självdisciplin, stöd hemifrån/familj/sambo/partner liksom bra och

engagerade föreläsare/lärare. Viktigt anses även medverka och att vara aktiv vid praktiska övningar/laborationer/föreläsningar, att det är mycket kontakt med lärarna, att det finns ett tydligt kursupplägg och lärandemål, att finna en bra balans mellan studier och fritidsaktiviteter, god planering, att finna fasta rutiner i sitt studerande och att motionera regelbundet.

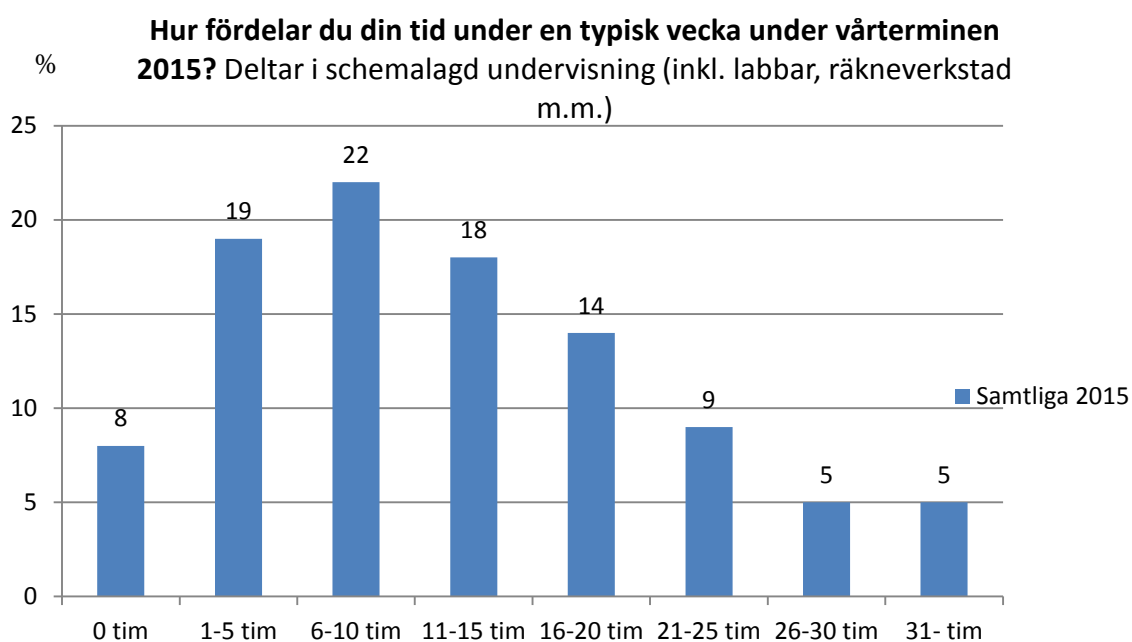
Som diagrammet visar har de flesta haft en klar bild av hur de legat till på många kurser men det är tänkvärt att 16 procent endast haft en klar bild på några kurser och tre procent på inga kurser alls. Män upplever i högre grad att de känt till hur de legat till på kurserna än kvinnor och de med annat modersmål än svenska upplever sig haft en något klarare bild än de med svenska som modersmål.

Studenterna upplever att de är övervägande insatta i kursmål och syftet med kurserna. Ingen nämnvärd skillnad föreligger mellan de olika jämförelsegrupperna.

Majoriteten upplever att många kurser har kopplat väl mot tidigare och kommande studier. De flesta uppfattar att det är tydligt hur kurserna hänger ihop med andra kurser på programmet. Tio procent svarade alla kurser, 43 procent många kurser, 27 procent hälften av kurserna, 18 procent några av kurserna och två procent inga kurser. Högskoleingenjörerna och civilingenjörerna framstår som mest nöjda med kopplingen mellan kurserna medan arkitekturstudenterna och studenter på kandidatutbildningarna har svårare att se kopplingen mellan vissa kurser.

Tidsanvändning, studiesituation och studievanor

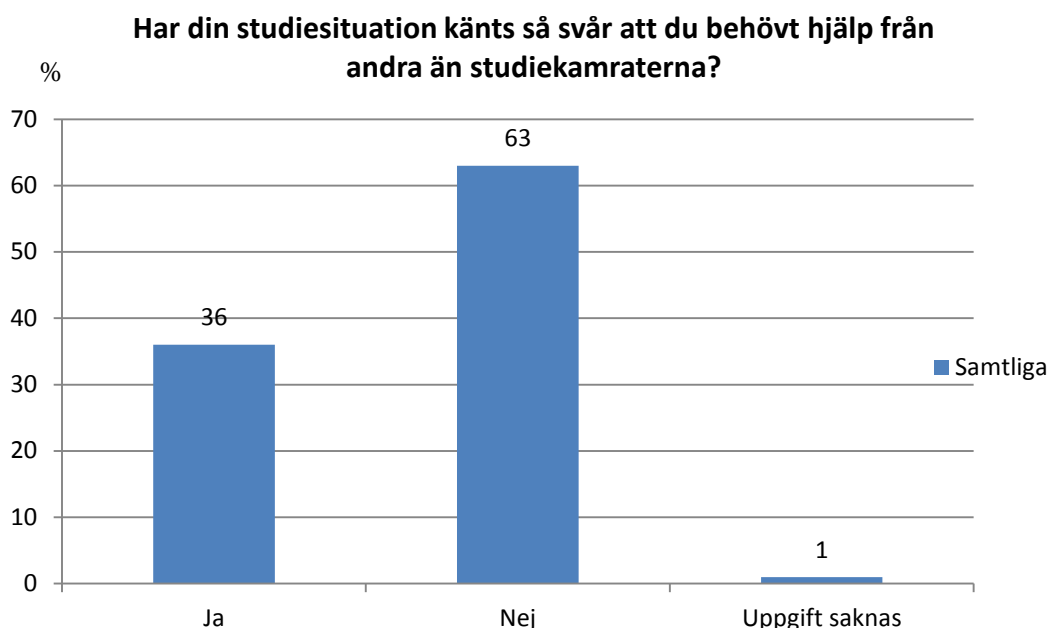
Som diagrammet visar är typsnittet för deltagande i schemalagd undervisning 6-10 timmar/vecka följt av 1-5 timmar och 11-15 timmar. Vid en jämförelse över tid så har en ökning, med sex procentenheter, i antalet som anger att de deltar i 0 timmars undervisning/vecka skett fram till 2015. Resultatet visar även att studenterna lägger något mindre tid på studier oberoende av om vi talar om lärarledd studietid, grupparbete eller egen studietid än i tidigare uppföljningar. Kvinnor deltar i något högre grad i schemalagd undervisning än män.

29 procent anger att de arbetar 1-5 timmar och 18 procent 6-10 timmar i grupp utanför schemalagd undervisning. Äldre studenter (30 år eller äldre) arbetar betydligt mindre i grupp än de yngre studenterna. Något fler, än i tidigare uppföljningar, väljer att studera ensam. De med annat modersmål än svenska studerar i något högre grad ensam än de med svenska som modersmål vilket kan vara ytterligare en effekt av sämre social integrering. Vid en jämförelse mellan programmen föreligger ingen större skillnad förutom att Arkitektur står ut något då kvinnor i högre grad studerar ensamma än män i jämförelse med totalen för kvinnor.

Två tredjedelar av studenterna är inte alls engagerade i studentkåren/sektionen medan 15 procent lägger 1-5 timmar i veckan på studentengagemang och ett fåtal lägger mellan 16-20 timmar/veckan. Det är främst de yngre studenterna med svenska som modersmål som är engagerade i studentkåren/sektionen.

Det är inte någon nämnvärd skillnad i andelen studenter (57 procent) som arbetar vid sidan av studierna från de två senaste mellanårskäter. 21 procent jobbar en till fem timmar och en fjärdedel 6-15 timmar. En viss ökning över tid kan ses i antalet arbetade timmar/vecka men det är inte fler som arbetar än i tidigare enkäter.

Det är 14 procent som anger att de inte motionerar alls under veckan medan drygt hälften av studenterna motionerar 1-5 timmar i veckan och 23 procent tränar 6-10 timmar/vecka.

Drygt en tredjedel anger att de upplevt sin studiesituation så svår att de sökt hjälp från andra än sina studiekamrater. Precis som i tidigare resultat är det främst kvinnor, jämför 49 procent mot män 30 procent, som söker hjälp från andra än studiekamrater. Upplevelsen av att behöva hjälp från andra än studiekamraterna ökar tydligt ju äldre studenten är. De med annat modersmål än svenska har också upplevt i högre grad att deras studiesituation har varit så svår att de behöver hjälp från andra än studiekamrater. För den sistnämnda kategorin kan det vara ännu ett tecken på att gruppen inte känner sig lika nära sina studiekamrater som de med svenska som modersmål. På gruppnivå är det främst studenter på kandidatutbildningarna (43 procent) och högskoleutbildningen (49 procent) som i större utsträckning än generellt sökt extern hjälp. En tydlig positiv förändring ses på Arkitektutbildningen då antalet som känt att de behöver söka hjälp från andra har minskat från 50 procent (2012) till 37 procent (2015).

På programnivå är det främst studenterna på civilingenjörsprogrammet Mikroelektronik, högskoleingenjörsprogrammet Elektronik och datorteknik samt kandidatprogrammet Fastighetsutveckling med fastighetsförmedling som känt att de behövt söka hjälp utöver studiekamraterna.

83 procent av de som känt att de är i behov av hjälp från andra än studiekamrater har bett om hjälp vilket är en ökning med sex procentenheter från 2012 års enkät. En svag men stabil uppgång kan ses över tid⁸ i antalet som säger sig behöva hjälp från andra än studiekamrater. Främst söker studenterna hjälp från vänner och familj (73 procent) följt av lärare/handledare eller föreläsare (41 procent). Nästan var tredje söker även hjälp från personal vid utbildningskansli och 16 procent vänder sig till studenthälsan. En tydlig majoritet upplever att de fick den hjälp de behövde (82 procent). Yngre studenter liksom de med svenska som modersmål upplevde i högre grad att de fick den hjälp de behövde än äldre studenter och de med annat modersmål. På programnivå upplever

⁸ En svag uppgång kan ses för varje enkät som genomförts sedan 2005.

majoriteten att de fått den hjälp de bett om men på civilingenjörsprogrammen Kemivetenskap, Civilingenjör och lärare samt Maskinteknik upplever ca en tredjedel att de inte fått den hjälp de behövde jämfört med 14 procent generellt.

Det är 23 procent som *ofta överväger* att förändra sina nuvarande studievänor och 28 procent har övervägt det *några gånger* under de senaste sex månaderna medan 16 procent *aldrig* reflekterat över att förändra sina studievänor. De som studerar kandidatutbildningarna har övervägt att förändra sina studievänor något oftare än övriga studenter.

Tre fjärdedelar har *aldrig* övervägt att byta utbildningsprogram inom KTH medan resterande fjärdedel övervägt det *någon gång*. Högskoleingenjörstudenterna är de som oftast funderar på att byta program även om majoriteten (63 procent) *aldrig* övervägt det. De som i minst utsträckning övervägt att byta program är arkitekturstudenterna (83 procent väljer *aldrig*).

På frågan om studenten övervägt att byta till en annan högskola under de senaste sex månaderna är det åtta av tio som svarar att de *aldrig övervägt* det. Kvinnor har övervägt att byta till annan högskola i högre utsträckning än män. Det är främst arkitekturstudenterna som överväger att byta högskola då 42 procent någon gång till ofta har funderat på ett byte mot 20 procent för hela respondentgruppen.

Studieuppehåll och funderingar på att avsluta sina studier.

Drygt hälften av de studerande har aldrig övervägt att ta studieuppehåll, en fjärdedel har övervägt det någon gång medan 19 procent har övervägt studieuppehåll några gånger eller ofta. Det är fler kvinnor än män som har övervägt att ta ett studieuppehåll. Det är även fler av de yngre studenterna som överväger detta i högre grad än de äldre studenterna. På programnivå är det främst på civilingenjörsprogrammen Civilingenjör och lärare, Informationsteknik och Arkitekturutbildningen som i högre grad funderar på att göra studieuppehåll.

Frågan om studieuppehåll följs av ett fritextfält där respondenten kan fylla i en motivering till varför hen funderar på studieuppehåll. De främsta motiveringarna till att överväga studieuppehåll är:

- Brist på motivation
- Kommit efter i studierna/dåliga studieresultat
- För hög press och stress
- Jobberbudande
- Brister i utbildningen
- Funderingar på att byta utbildning

Sammanfattningsvis har 15 procent tagit uppehåll från sina studier och precis som i föregående enkät finns det skillnader mellan ålderskategorierna. Endast fem procent av 24 år eller yngre har tagit studieuppehåll mot 24 procent för 25-29 år och 36 procent för 30 år och äldre. Vid en jämförelse med 2012 års resultat föreligger en ökning för de äldre åldersgrupperna. Resultatet beror troligtvis på att äldre studenter i större utsträckning har familj eller är på gång att starta familj och i större utsträckning kommer från ett tidigare arbetsliv. Detta understöds av att det är 25 procent av 30 år eller äldre som anger familjeskäl till sitt studieuppehåll mot nio procent för 25-29 år och noll procent

för de yngre. Högskoleingenjör- och kandidatutbildningarna har minst antal studenter som tagit avbrott. Av de som haft ett studieuppehåll har nästan hälften (47 procent) haft två terminers uppehåll, 22 procent en termin, fem procent tre terminer och 24 procent fyra terminer eller mer. Studenter 30 år eller äldre har i högre grad tagit ut fyra terminer i studieuppehåll eller mer medan de yngre grupperna generellt tagit två terminers uppehåll.

Studenternas främsta orsaker till studieuppehåll:

- Studietrött (22 procent)
- Arbete (16 procent)
- Hälsoskäl (14 procent)
- Annat (14 procent)
- Familjeskäl t.ex. föräldraledighet/vård av barn (11 procent)
- Andra studier i Sverige (nio procent)
- Fick inte studiemedel (fyra procent)
- Andra studier utomlands, ej via KTH (tre procent)
- Resa (tre procent)
- Uppgift saknas (två procent)
- Värnplikt (en procent)
- Var mer intresserad av annat program på KTH (en procent)

Ingen skillnad föreligger generellt vad gäller män och kvinnor i antalet som tar ut studieuppehåll. Studenter med annat modersmål än svenska tar i högre utsträckning fler terminer studieuppehåll än de med svenska som modersmål.

Till skillnad från enkäten 2012 föreligger ingen skillnad bland män och kvinnor som tagit studieuppehåll på grund av studietrötthet. Det är fortsatt en betydligt större andel kvinnor som tagit uppehåll för föräldraledighet än män (jämför 19 procent med åtta procent). Män tar i högre grad ut uppehåll för arbete⁹ och hälsoskäl¹⁰ än kvinnor.

Studenter 24 år eller yngre är också betydligt mer studietrötta än de som är 25-29 år eller 30 år eller äldre. De yngre studenterna anger även hälsoskäl i högre grad än äldre studenter.

De studenter som använde sig av möjligheten till fritextsvar var mycket få och de angav dessa anledningar: ekonomin, stress och ohälsa, familjeproblem och eftersläpning i kurser.

Den absoluta majoriteten (78 procent) har inte övervägt att sluta studera. Det är fem procent fler som övervägt avsluta sina studier än i föregående enkät (2012) men det finns ingen tydlig trend över tid. Bland de som har övervägt att sluta studera återfinns fler kvinnor än män (23 procent mot 18 procent). Studenterna 25-29 år har i högre grad övervägt att sluta studera än både de yngre studenterna och de äldre studenterna.

På programnivå är det främst på civilingenjörsprogrammen Civilingenjör och lärare, Mikroelektronik och kandidatprogrammet Fastighetsutveckling med fastighetsförmedling där en tredjedel av studenterna reflekterat över att sluta studera. Respondenterna uppmanades att i fritext beskriva

---

⁹ 18 procent män mot 10 procent kvinnor

¹⁰ 15 procent män mot 10 procent kvinnor

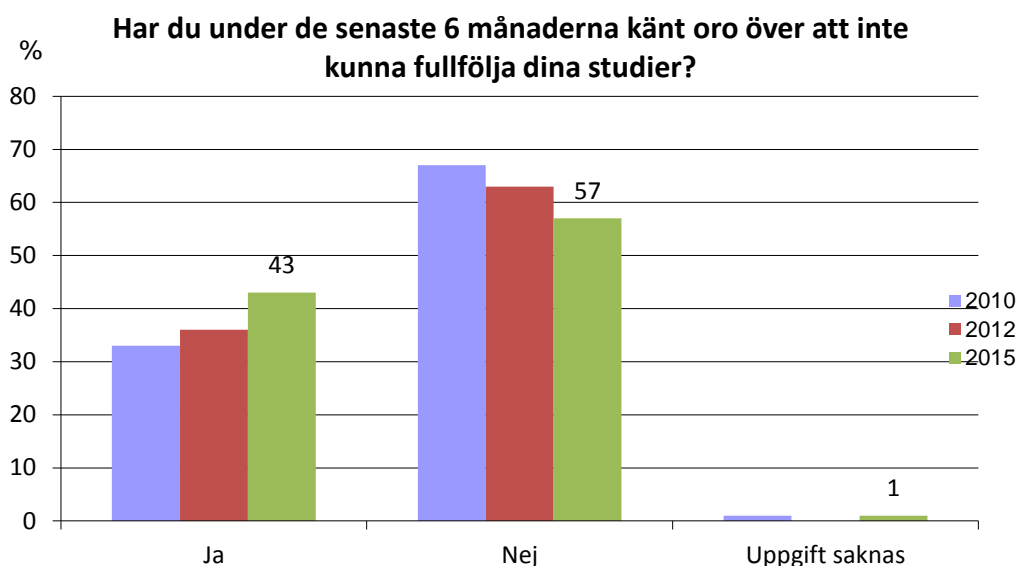

varför de reflekterat över att sluta studera under senaste halvåret. De mest framträdande orsakerna är: brist på motivation, osäker på sitt studieval och vad de vill göra, skoltrötthet, stress, ohälsa, missnöje med utbildningen, svårt att hänga med i studierna och ekonomin.

Oro

Oron över bostadssituationen har ökat något för varje genomförd enkät men fortfarande är majoriteten inte oroad (73 procent). Studenter som är 25 år och äldre är mer oroad, vilket kan ha sin förklaring i att de i större utsträckning har familj. Även studenter med annat modersmål än svenska har en högre orosgrad än de med svenska som modersmål, jämför 32 procent med 25 procent. Nästan varannan student är oroad över sin ekonomi. Kvinnor är i betydligt högre grad oroad än män överlag, visar enkätens resultat, förutom vad gäller bostadssituationen. Även när det gäller ekonomi är det de äldre studenterna som är betydligt mer oroad än de yngre studenterna. De med annat modersmål än svenska känner större oro än de studenter som har svenska som modersmål.

Samma mönster återfinns i hur studenterna känt oro över sin relation till vänner, partner eller familj under de senaste sex månaderna samt oro över att inte kunna fullfölja sina studier. Det är kvinnor, äldre studenter och studenter med annat modersmål än svenska som främst känner en oro inom flera av frågeställningarna inom området. Generellt är det 46 procent som känt oro över sin relation till vänner, partner eller familj.

Som diagrammet visar finns en liten ökning av oron för att inte kunna fullfölja sina studier för varje enkät där frågan har ställts. Hälften av kvinnorna har känt oro för att inte kunna fullfölja sina studier medan 39 procent av männen oroar sig för det. Störst oro för att inte kunna fullfölja sina studier har studenterna på högskoleingenjörsprogrammen Elektronik, Haninge (71 procent), Datateknik, Kista (63 procent) och civilingenjörsprogrammet Kemivetenskap (62 Procent). På civilingenjörsprogrammen Energi och miljö (29 procent), Samhällsbyggnad (32 procent), Industriell ekonomi (32

procent) och kandidatprogrammet Fastighet och finans (21 procent) är det minst antal studenter som oroar sig.

40 procent har under de senaste sex månaderna känt oro över att inte få arbete efter avslutade studier. Varannan kvinna och var tredje man oroar sig för att inte få arbete efter avslutade studier. Resultatet 2012 visade på en minskad oro men 2015 års resultat följer inte minskningen utan har en liten ökning om fyra procent. Även drygt varannan av de äldre studenterna har känt oro för arbetssituationen och 58 procent av de studenter som har annat modersmål har känt oro mot drygt en tredjedel för de med svenska som modersmål.

Det tydligaste mönster, som också kan ses över tid, är att det är främst kvinnor, äldre studenter och studenter med annat modersmål än svenska som känner oro både för sina studier såväl som att inte komma ut på arbetsmarknaden. Oron är rimlig i det antagandet att både kvinnor och studenter med annat modersmål har det svårare att komma in på arbetsmarknaden samt att äldre studenter ofta har familj.

38 procent av civilingenjörstudenterna och 43 procent av högskoleingenjörstudenterna har känt oro för att inte få ett jobb efter studierna men det är främst arkitekturstudenterna (61 procent) som känner en oro för arbetsmarknaden. Oron bland arkitekturstudenterna har ökat med 12 procent sedan 2012 medan ökningen för övriga utbildningar ligger på 3-5 procentenheter.

Mellan programmen varierar oron stort. Hela 83 procent av de studenter som läser högskoleingenjörsprogrammet Datateknik i Kista känner en oro över att inte få ett arbete medan av de som läser Datateknik i Haninge är det endast 26 procent som känner oro. Intressant är att Datateknik i Haninge ligger bland de med lägst oro men har en ökning med 12 procent från föregående enkät. Annars är det främst civilingenjörprogrammen Kemivetenskap (64 procent), Medieteknik (55 procent), Bioteknik (55 procent) och högskoleingenjörprogrammen Kemiteknik (68 procent) samt Medicinsk teknik (59 procent) där en majoritet känner en oro. Mest obekymrade är studenterna på civilingenjörutbildningarna Civilingenjör och lärare, Elektroteknik och högskoleutbildningen Byggteknik.

Generellt har en tredjedel minst en gång i månaden känt stark oro för sina studier och 38 procent känner stark oro flera gånger i veckan. Inför tentamen är det 26 procent som känner stark oro en till ett flertal gånger i veckan. Drygt en tredjedel känner aldrig stark oro inför tentamen. Nedbrutet på utbildningar är skillnaderna förhållandevis små men högskoleingenjörstudenterna känner en något högre grad av oro inför tentamen och oftare än studenter på övriga utbildningar. Resultatet för hur ofta studenterna känner sig för trött eller saknar tid för umgänge/fritidsaktiviteter visar också små variationer mellan utbildningarna men studenterna som läser inom Arkitekturutbildningen framstår som att de i högre grad än övriga utbildningar känner sig trötta samt saknar tid för umgänge/fritidsaktiviteter.

Hälsa

Generellt mår studenterna bra men det finns även oroande resultat. Män tycks, som i tidigare uppföljningar, genomgående ha ett bättre hälsoläge än kvinnor.

Det är ca en tredjedel som har huvudvärk 1-3 ggr/månad och en fjärdedel som har det en gång till ett par gånger i veckan. 38 procent känner som minst vid något tillfälle i månaden att de har magbesvär och/eller halsbränna. Ont i kroppen känner 15 procent av 1-2 ggr/veck och 27 procent 1-3 ggr/månad.

Mer bekymmersamt är att en fjärdedel känner sig trötta och håglösa 1-2 ggr/vecka och ytterligare 19 procent känner sig håglösa flera gånger i veckan. Det är även 15 procent som lider av sömnbesvär 1-2 ggr/vecka och tio procent 3-4 ggr/vecka och fyra procent varje natt, på grund av tankar på studierna. Något över hälften av studenterna känner, någon dag eller fler dagar i veckan, stark olust inför att sätta sig ned och plugga och tio procent av dessa känner olust varje dag. Drygt fyra av tio har minst en gång i månaden haft så mycket att plugga så att de har dragit in på måltider.

Det är en femtedel som 1-2 ggr/vecka känner att de efter en dag på KTH är för trött eller saknar tid för vänner, familj eller fritidsaktiviteter. 13 procent känner det flera gånger i veckan och 12 procent känner så varje dag. Kvinnor känner trötthet i högre utsträckning än män. Exempelvis är det nästan dubbelt så många män som kvinnor som anger att de sällan/aldrig känner sig för trötta efter skolan för umgänge eller fritidsaktiviteter. Även här visar resultatet att det förutom kvinnor är äldre studenter och studenter med annat modersmål än svenska som oftare känner sig för trötta eller saknar tid för umgänge/fritidsaktiviteter.

Dessa resultat indikerar att studenterna har en hög stressnivå och arbetsbörda vilket kan leda till ohälsa. Resultatet indikerar även att grupperna kvinnor, äldre studenter och studenter med annat modersmål än svenska känner sig mer stressade och slitna än män, yngre studenter och studenter med svenska som modersmål. Som nämnt i tidigare rapporter varierar hälsoläget mellan programmen, vilket sannolikt beror på att programmen upplevs som olika stressiga och påfrestande.

Negativ särbehandling

En absolut majoritet, 87 procent, uttrycker att de hittills inte känt sig negativt särbehandlade på KTH. Kvinnor och män upplever emellertid studietiden något olika då 17 procent fler kvinnor än män upplevt att de blivit negativt särbehandlade, jämför 25 procent med åtta procent. 15 procent av kvinnorna upplever att särbehandlingen främst sker beroende på kön mot en procent av männen. Resultatet för hela studentgruppen varierar mycket lite över tid men det skönjs en svag uppgång i antalet kvinnor som upplever sig negativt särbehandlade. Detta kan vara ett resultat av att studiemiljön fortfarande är dominerad av män. Majoriteten av de med annat modersmål än svenska känner sig inte negativt särbehandlade i någon större utsträckning men det finns 17 procent som uttryckt att de upplevt det, främst på grund av etnisk bakgrund. De studenter som är 30 år och äldre upplever också negativ särbehandling i högre grad än yngre studenter och då främst på grund av etnisk bakgrund och annat. Annat är ett svarsalternativ som fyra procent angivet och det består av en blandning av en mängd skilda orsaker som nykterist, utseende och studieresultat med mera.

Generellt är skillnaderna små mellan utbildningarna. Inom alla utbildningsgrupper är det kvinnor som i betydligt högre andel än män känner sig utsatta för negativ särbehandling, jämför ca 25-30 procent

av kvinnorna mot ca fem-tio procent av männen. Det är kandidatutbildningarna som står ut på ett positivt sätt då 93 procent av både kvinnor och män anger att de inte upplevt negativt särbehandling.

Arkitekturutbildningen har i föregående enkäter legat på en oroväckande hög nivå av kvinnor som känt sig negativt särbehandlade och främst på grund av kön. Resultatet är fortfarande oroväckande då 28 procent av kvinnorna anger att de upplever sig negativt särbehandlade. En ljusning är att en positiv trend kan utläsas då antalet kvinnor som känner sig negativt särbehandlade minskar för varje mellanårskät sedan 2010. En mindre förbättring kan även ses generellt vad gäller negativ särbehandling på arkitekturutbildningen.

Av vem/vilka har du blivit negativt särbehandlad? (Om ja på tidigare fråga)

De som angav att de upplevts sig negativt särbehandlade fick svara på en följdfråga om vem/vilka som negativt särbehandlat dem.

De upplever främst att det är lärare/handledare eller föreläsare (53 procent) som utför den negativa särbehandlingen men även andra KTH-studenter är en stor grupp (48 procent). Det positiva är att antalet som upplever sig negativt särbehandlade av lärare/handledare eller föreläsare stadigt minskar över tid medan det negativa är att antalet KTH-studenter som upplever sig negativt särbehandlade av andra KTH-studenter och personal på utbildningskansli ökar något. Bland arkitekter och högskoleingenjörerna är det främst lärare/handledare (65 procent) som upplevs negativt särbehandla följt av KTH-studenter (41 procent). Bland civilingenjörerna anger majoriteten att det främst är andra KTH-studenter (56 procent) följt av lärare/handledare (49 procent).

Det bästa med- och mindre bra med KTH

Frågeformuläret innehöll en öppen fråga där respondenterna fick beskriva det bästa med och det mindre bra med KTH. Resultatet följer i stort det som framkommit i tidigare uppföljningar.

Studenterna anser att det bästa med KTH är de kompetenta och engagerade lärarna, utmanande och genomtänkta utbildningar, utbildningar med god kvalitet och bra framtidsutsikter, det vill säga att utbildningarna leder till arbete. Flertalet anger också studentlivet, KTH-andan och framförallt studiekamraterna som bidrar med stöd och studiemotivation som det bästa med KTH. Den personliga utvecklingen både som individ och kunskapsmässigt betonas också.

De mindre bra aspekterna är stress, ångest och högt tempo. Lärarna upplevs inte bara positivt utan flera framhåller att de oengagerade, de ostrukturerade och de otillräckligt pedagogiska lärarna är det mindre bra med KTH. Alla studenter upplever inte heller studentlivet som något positivt utan känner att det är kravfyllt speciellt när det paras med egna krav på hög prestation. Vissa brister i administrationen, dåliga lokaler och uppkopplingsmöjligheter riktas det även kritik mot.

Reflektioner på programnivå

Alla program har faktorer som studenterna upplever som problematiska och faktorer som upplevs som styrkor. Liksom i tidigare uppföljningar finns det vissa program som upplevs som något mer problematiska och då har fler faktorer som behöver ses över. Det finns andra program än de nedan nämnda som har mindre nöjda studenter inom olika aspekter. Dessa program blir nämnda på grund av den samlade bilden.

Även i 2015 års enkät framstår Arkitekturprogrammet som ett jämförelsevis bekymmersamt program inom flera aspekter. Det är 41 procent som anser att programmet inte lever upp till deras förväntningar och 61 procent är oroliga för att inte få arbete efter avslutade studier. Studenterna på programmet ger, som i 2012 års enkät, jämförelsevis låga betyg i hur kurser hänger ihop och bygger på varandra och utbildningarnas pedagogiska upplägg. Det är även 22 procent som anser att svårighetsgraden är låg vilket står ut bland övriga utbildningar. Mer än hälften av studenterna upplever att forskningsanknytningen är dålig och att studieinformationen generellt behöver förbättras. Det är även ett stort antal studenter som känner sig negativt särbehandlade och främst den kvinnliga studentgruppen. Värt att tillägga är att flera av siffrorna ser bättre ut 2015 än 2012 men att bedriva ett förbättringsarbete kvarstår. Studenterna är förhållandevis nöjda med kontakten med lärare/handledare, lärarnas ämneskunskaper, sin utveckling av kunskaper och färdigheter samt känner sig sedda.

Högskoleingenjörprogrammet Elektroteknik i Haninge framstår även som ett program med svårigheter. 45 procent av studenterna anger att svårighetsgraden är för hög och 65 procent känner att tempot är för högt. Nästan hälften anger att arbetsmarknadsanknytningen är svag. Utöver det så är det bekymmersamt att nästan hälften anser att kvaliteten på utbildningen är svag, att utbildningen inte lever upp till förväntningarna och att de inte skulle välja programmet igen. Drygt 70 procent känner även en oro för att inte kunna fullfölja sina studier trots att majoriteten inte överväger att sluta studera. Lärarnas pedagogiska insatser är studenterna på Elektroteknik Haninge, däremot mer nöjda med.

Civilingenjörprogrammet Civilingenjör och lärare framträder också som ett program med vissa problem. Utbildningens pedagogik, hur kurserna hänger ihop och undervisningen är något studenterna förefaller missnöjda med. Studenterna känner inte heller att de får det stöd eller uppmuntran från lärare/handledare som de eftersöker. Arbetsmarknadsanknytningen och forskningsanknytningen upplevs som förhållandevis låg. Nästan hälften upplever även studiesituationen som så svår att de behövt stöd från andra och en dryg tredjedel överväger att sluta.

Ett annat program vars samlade bild är något bekymmersam är högskoleingenjörprogrammet i Medicinsk teknik där drygt en tredjedel anser att utbildningens svårighetsgrad är för hög vilket är en ökning med 14 procentenheter från 2012. 65 procent anser att tempot är för högt mot 32 procent 2012 och hälften anser att kursernas pedagogiska upplägg är ganska dåligt. Nästan var fjärde student känner att lärarnas uppmuntran brister och 61 procent känner oro över att inte kunna fullfölja sina studier. Arbetsmarknadsanknytningen förefaller studenterna vara missnöjd med och sex av tio är oroad över att inte få ett arbete efter avslutade studier.

Avslutning

Studenterna är över lag nöjda med sin utbildning, ämnesinnehållet och svårighetsgraden. De är även nöjda med sin egen studieinsats och kunskapsutveckling. Resultatet på de flesta frågor som ingått i flera mellanårsenkäter bedöms som stabila över tid på en övergripande nivå. De förändringar som skett har oftast varit en positiv förändring.

Yngre studenter och studenter av manligt kön förefaller generellt mer nöjda än äldre studenter och de kvinnliga studenterna. Förutom den generella nöjdheten är det dock en skillnad i hälsa och trivsel mellan främst kvinnor och män men också mellan yngre och äldre studenter. Likaså finns det skillnader mellan de som har svenska som modersmål och de som har annat modersmål som bör noteras. KTH bör uppmärksamma att kvinnor och studenter med annat modersmål än svenska och i viss mån även äldre studenter har en större ohälsa och trivs sämre än de övriga studenterna.

På ett övergripande plan trivs både kvinnor och män men generellt upplever män sin tid på KTH som trivsammare än kvinnor. Kvinnor upplever studierna som mer krävande än männen och att tempot är högt. De upplever studieklimatet som mer stressande, känner sig mer utsatta och är genomgående mer kritiska till både utbildning och studiemiljön än män. Värt att notera är att det är kvinnor som i lägre grad känner sig passa in, de upplever sig i högre grad utsatta för negativ särbehandling, känner en större oro samt mår fysiskt sämre.

Bortsett från studentlivet och kommande arbetsmarknad lyfts lärarna och utbildningskvalitet fram av studenterna kring vad som är bäst med KTH. Lärarna och utbildningarnas pedagogiska upplägg är dock aspekter som nämns vad gällande vad som behöver utvecklas vid KTH. Lärare benämns å ena sidan som motiverande och mycket kompetenta, men å andra sidan även med ett bristande engagemang och pedagogiska förmågor. Utbildningsmässigt så är det forskningsanknytningen för alla utbildningskategorier förutom civilingenjörsutbildningarna som behöver utvecklas.

Som undersökningen visar är resultatet generellt bra men att vissa frågor är fortsatt bekymmersamma och behöver granskas och åtgärdas för KTH som helhet och på respektive utbildningsprogram. Nedan lyfts ett antal aspekter att titta vidare på:

Forskningsanknytning:

Resultatet understödjer tidigare kunskaper om att forskningsanknytningen är mindre problematisk på civilingenjörsprogrammen än på övriga utbildningar. Högskoleingenjörstudenterna anger generellt att de upplever en låg forskningsanknytning vilket är en bedömning som studenter på arkitekturutbildningen också stämmer in i angående sin egen utbildning.

Negativ särbehandling

På KTH framhålls betydelsen av jämställdhet och strävan mot likabehandling. Verksamheten ska bedrivas i former som ger var och en en möjlighet att utvecklas och klara sina studier utifrån sina individuella förutsättningar. Även om majoriteten av studenterna inte upplever sig negativt särbehandlade är resultatet bekymmersamt och åtgärder bör ses över. I undersökningen är det endast kvinnor, och endast yngre kvinnor, som svarar att de varit utsatta och då främst på grund av kön och ålder. Det är även enbart personer med svenska som modersmål som uppger att de blivit negativt särbehandlade. Frågan i enkäten dras även med ett bortfall vilket indikerar att det är en känslig uppgift. Trots att gruppen studenter inte är särskilt stor bör frågan ges uppmärksamhet. En brist i undersökningen är att inga frågor ställs om sexuella trakasserier vilket innebär att bedömningen om en öppen och tolerant miljö inte fullt ut kan göras.

Det pedagogiska upplägget

Som tidigare nämnts är lärarnas ämneskunskaper något studenterna uppskattar och uppfattar fungerar bra. När det kommer till det pedagogiska upplägget för kurser och även för utbildningen pedagogiska upplägg pekar undersökningen emellertid på en viss tveksamhet. Den generella bilden ger sken av nöjda studenter men vid en uppdelning på utbildningsgrupper och sedan på program så framstår pedagogiken som en aspekt att titta på. Flera program, inom olika utbildningsgrupper, har negativa balansmått på såväl kursernas pedagogiska upplägg som utbildningens pedagogiska upplägg. Resultatet är inte omvälvande men tyder på att studenterna förväntar sig mer.

Tempot

Tempot är en aspekt som finns att jämföra från föregående mellanårsenkät. Ett antal av de program som omnämndes i 2012 års rapport har fler studenter som 2015 tycker att tempot är för högt exempelvis högskoleingenjörsprogrammet Medicinsk teknik som har ökat från 38 procent till 65 procent och Mikroelektronik har också en betydande ökning om 24 procent till 54 procent. Något mindre ökning har civilingenjörsprogrammen Civilingenjör och lärare med 2 procent till 38 procent och Bioteknik som landar på 40 procent mot tidigare 33 procent.

Övriga program som nämndes 2012 har fått ett minskat antal som anser att tempot är för högt. Civilingenjörsprogrammen Elektroteknik har minskat från 69 procent till 39 procent och Farkostteknik med 8 procent till 32 procent samt högskoleingenjörsprogrammet Datateknik i Kista från 31 procent till 25 procent. Arkitekturutbildningen har också en minskning och går från 52 procent till 38 procent.

Civilingenjörsprogrammet Kemivetenskap omnämndes inte i tidigare resultat men har i denna mellanårsenkät 58 procent som anser att tempot är för högt. På högskoleingenjörsprogrammet Elektronik och datorteknik är det 65 procent som anser att tempot är högt.

Generellt anger mellan 28-38 procent att tempot är för högt vilket innebär att en dryg tredjedel av studenterna är stressade. En tolkning kan vara att tempot medverkar till att öka studenternas ohälsa vilket kan leda till oavslutade studier.

Utbildningens svårighetsgrad

I 2012 års rapport nämns fem program där var femte student eller fler ansåg att utbildningen är för svår. Vissa förändringar har skett till 2015; för civilingenjörsprogrammen Mikroelektronik har det ökat med 16 procent till 46 procent och Informationsteknik har gått från 20 procent till 25 procent, liksom högskoleingenjörsprogrammet Medicinsk teknik som ökat från 21 procent till 35 procent.

För civilingenjörsprogrammet Elektroteknik har en minskning skett då 25 procent anser att utbildningen är för svår 2015 mot 40 procent 2012. Likaså har också civilingenjörsprogrammet Farkostteknik minskat till 12 procent mot tidigare 23 procent.

I denna uppföljning finns också högskoleingenjörsprogrammet Elektroteknik, Haninge med 45 procent som anser att svårighetsgraden är för hög. På civilingenjörsprogrammen Civilingenjör och lärare samt högskoleingenjörsprogrammet Elektronik och datorteknik är det ca en tredjedel som anser att utbildningens svårighetsgrad är för hög.

En utbildning på KTH ska inte vara lätt att ta sig igenom och den generella bilden påvisar inget problem men tittar man på enskilda program samt den sammantagna bilden med högt tempo och hög svårighetsgrad är detta en aspekt KTH bör fundera på om inte en förändring bör ske.